

SAMKEM - kemikalieolyckor

Samarbete mellan myndigheter/organisationer

INLEDNING

På inbjudan från Naturvårdsverket träffades i maj 1987 representanter (GD-nivå) från Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Arbetskyddsstyrelsen, Sprängämnesinspektionen och Räddningsverket angående ansvarsförhållanden vid kemikalieolyckor och den förebyggande verksamheten att förhindra sådana. På mötet behandlades bl a närvarande myndigheters ansvarsområden samt pågående projekt inom området. Man enades om ett fortsatt samarbete med Räddningsverket som sammanhållande, där även andra myndigheter och organisationer med ansvar inom området skulle inbjudas att delta.

En grupp bildades med representanter från:

Arbetskyddsstyrelsen (numera Arbetsmiljöverket)
Boverket
Kemikalieinspektionen
Svenska Kommunförbundet
Kustbevakningen
Naturvårdsverket
Rikspolisstyrelsen
Räddningsverket
Sjöfartsverket
Socialstyrelsen
Sprängämnesinspektionen (numera Räddningsverket)

Senare tillkom en företrädare för Länsstyrelsernas organisationsnämnd (1990-juli 1992) som ersattes av en företrädare för länsstyrelserna, utsedd av länsrådets förening. I SAMKEM representerades Socialstyrelsen fr o m augusti 1994 t o m 1997 av Giftinformationscentralen. Sedan 1998 deltar Giftinformationscentralen som Socialstyrelsens expertorgan. Från 2001 deltar Boverket inte längre.

Det finns ytterligare myndigheter och organisationer med ansvar inom kemikalieområdet som inte deltar i SAMKEM, t ex Arbetslivsinstitutet, Institutet för miljömedicin, Generalläkaren och Försvarets forskningsanstalt. På central nivå kan också nämnas Miljödömsstolen (fem stycken i landet), som är tillståndsmyndighet vid prövning enligt miljöbalken. På regional och lokal nivå har bland annat länsstyrelsen och den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet ett ansvar. Kommunerna har även ett ansvar för den operativa och förebyggande räddningstjänsten på lokal nivå.

SAMKEM

Gruppen arbetar under namnet SAMKEM = Samordning av befolkningsskyddet och räddningstjänsten inom kemikalieområdet (eng. Swedish Authorities Managing Chemical Emergencies). Radioaktiva ämnen räknas här inte in i begreppet kemikalier. SAMKEM har ingen beslutande funktion. Arbetet har koncentrerats kring fredsförhållanden.

MÅL MED SAMKEM

Effektivisering och samordning av samhällets insatser för att:

- * förebygga kemikalieolyckor och
- * begränsa och avhjälpa skador vid inträffade kemikalieolyckor.

Viktigare uppgifter i sammanhanget är att:

- precisera ansvarsområdet,
- underlätta kontakter mellan myndigheter,
- diskutera och initiera samordningsprojekt,
- informera andra myndigheter, organisationer, företag etc,
- vägleda allmänhet och massmedia,
- ha regelbunden kontakt i SAMKEM-gruppen och
- identifiera behov av åtgärder.

INNEHÅLL

Myndigheterna presenteras: Sid

- Arbetsmiljöverket	5
- Boverket	9
- Giftinformationscentralen	13
- Kemikalieinspektionen	15
- Svenska kommunförbundet	19
- Kustbevakningen	21
- Länsstyrelserna	24
- Naturvårdsverket	27
- Rikspolisstyrelsen	31
- Räddningsverket	33
- Sjöfartsverket	38
- Socialstyrelsen	41

Ansvarsområdena presenteras:

A Myndigheternas underlag, kunskapsförsörjning för fysisk planering, arbetsmiljö, yttre miljö m m 46

- 1. Klassificering av kemikalier samt olika sammanställningar
- 2. Uppgifter om hantering och förekomst av kemikalier
- 3. Miljökonsekvensbeskrivningar för människor och miljö
- 4. Övrigt underlag

B Förebyggande åtgärder 52

- 1. Planering
- 2. Regleringar som berör olycksrisker vid kemikaliehantering
- 3. Regler för transport av farligt gods

C Skadebegränsande åtgärder 66

- 1. Samordning av räddningsinsatser
- 2. Olika räddningsinsatser
- 3. Återställande

D Kontroll och tillsyn m m 70

- 1. Planering
- 2. Regleringar som berör olycksrisker med kemikaliehantering
- 3. Regler för transport av farligt gods
- 4. Samordning av räddningsinsatser
- 5. Undersökning av olyckor

E Förkortningar 77

SAMMANSTÄLLNING AV ANSVAR ORGANISATION, LAGAR, KONTAKTPERSONER M M HOS NÅGRA CENTRALA MYNDIGHETER MED ANSVAR GÄLLANDE FÖREBYGGANDE AV OCH SKADEBEGRÄNSANDE ÅTGÄRDER VID KEMIKALIEOLYCKOR

Läsanvisning

I syfte att informera och vägleda andra myndigheter, organisationer, allmänhet etc, har SAMKEM-gruppen gjort nedanstående sammanställning.

Sammanställningen har inriktats på central myndighetsnivå, men även regional och lokal nivå behandlas.

Myndigheterna har ansvar för ytterligare uppgifter, men i översikten har endast uppgifter som är relevanta för området tagits med.

Under respektive myndighet finns ett antal underrubriker. Under rubrikerna "Lagar och förordningar" och "Instruktionsenliga uppgifter" finns ytterligare föreskrifter som myndigheterna arbetar efter. Här har endast de som har relevans för området medtagits.

I organisationsschemat har rådgivande organ medtagits för att visa vilka officiella kontaktvägar myndigheter har för samverkan.

Rubriken "Föreskrifter och allmänna råd m m" anger i vilken funktion och enligt vilka lagar och förordningar man utger sådana. Där framgår också exempel på föreskrifter och allmänna råd som myndigheten har utgivit och hur dessa kan erhållas.

Myndigheterna har ett ständigt behov att förnya och öka sin kunskap, t ex genom forskning. Hur detta sker beskrivs under rubriken "Kunskapsuppbyggande verksamhet".

Lagar, förordningar och andra regler som ska följas av kemikaliehanteraren, följs normalt upp av någon form av tillsyn eller kontroll. Myndigheternas ansvar angående detta samt vilka som sköter dessa uppgifter inom området beskrivs under rubriken "Kontroll och tillsyn".

Informationen i samhället har blivit allt mer viktig. Under rubriken "Informationsverksamhet" beskrivs hur och med vilka medel information sker från respektive myndighet.

Slutligen anges kontaktperson på området. Den kontaktperson som anges först är normalt den som deltar i SAMKEM-gruppen.

Längst bak i häftet kan man hitta förkortningsförklaringar.

ARBETSMILJÖVERKET (AV)

Lagar och förordningar

Arbetsmiljölagen (AML), SFS 1977:1160
Arbetsmiljöförordningen (AMF), SFS 1977:1166
Miljöbalken, SFS 1998:808
Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900
Förordningen om bekämpningsmedel, SFS 1998:947
Förordningen om biocidprodukter, SFS 2000:338

Instruktionsenliga uppgifter

Arbetsmiljöverket (tidigare Arbetarskyddsverket) bildades 1 januari 2001 genom en sammanslagning av Arbetarskyddsstyrelsen och Yrkesinspektionen till en enda myndighet. Arbetsmiljöverket är central förvaltningsmyndighet för arbetsmiljö- och arbetstidsfrågor, utom i fråga om fartygsarbete.

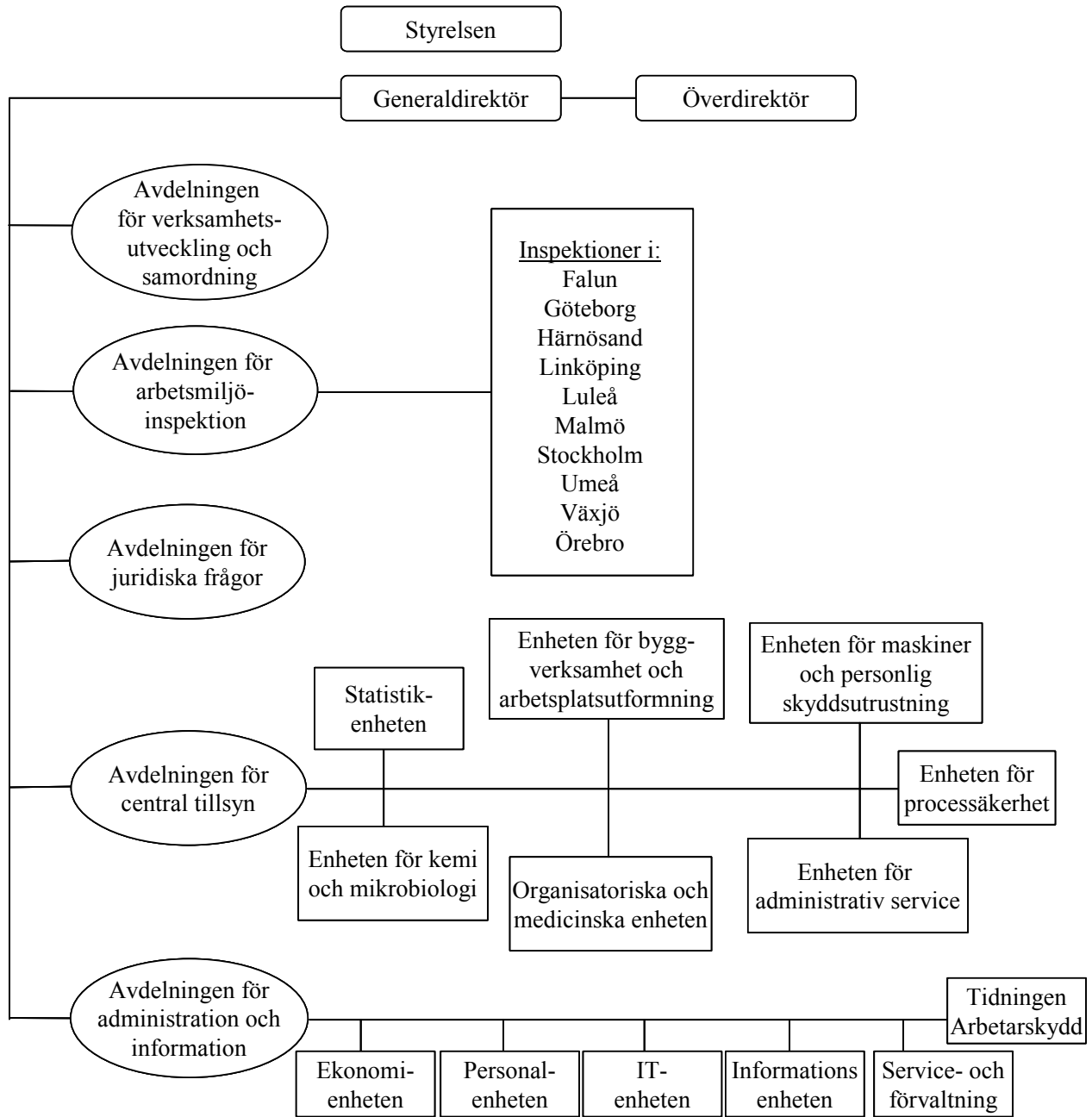
Verkets övergripande mål är att minska riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetslivet och att förbättra arbetsmiljön ur ett helhetsperspektiv, d v s från såväl fysisk och psykisk som social och arbetsorganisatorisk synpunkt. Verket har till uppgift att se till att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningar efterlevs samt till viss del tobakslagen och miljöbalken vad avser vissa frågor om genteknik och bekämpningsmedel. I syfte att förbättra arbetsmiljön ska Arbetsmiljöverket lämna råd och upplysningar samt utarbeta och sprida information. Verket ska samråda med arbetsmarknadens parter, andra organisationer och myndigheter i den utsträckning som behövs för verksamheten.

Enligt förordningen med instruktion för Arbetsmiljöverket, SFS 2000:1211, ska verket bl a:

- ha tillsyn över arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen samt, inom arbetsmiljöområdet, lagstiftningen om tobak,
- ha tillsyn över efterlevanden av miljölagstiftningen i den utsträckning som anges i förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken,
- meddela föreskrifter och allmänna råd med stöd av arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen samt, i den utsträckning som följer av förordningen (2000:271) om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer och förordningen (1998:947) om bekämpningsmedel, enligt miljöbalken,
- ansvara för ett informationssystem om arbetsskador,
- främja samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare på miljöområdet.

Organisationsschema

Arbetsmiljöverket sorterar under näringsdepartementet. Verkets generaldirektör är chef för myndigheten. Arbetsmiljöinspektionen är indelad i tio distrikt, där varje distrikt leds av en tillsynsdirektör.

Föreskrifter och allmänna råd

Enligt AMF 18 § har Arbetsmiljöverket rätt att meddela föreskrifter på flera områden. Verket har utarbetat ett flertal föreskrifter av betydelse för kemikalieområdet, bl a

- AFS 1981:5 Dammexplosioner.* Många industrier har verksamhet där dammexplosioner kan inträffa med förödande konsekvenser som följd.
- AFS 1992:18 Motorbränslen.* Innehåller omfattande allmänna råd.
- AFS 1993:41 Enkla tryckkärl.* Reglerna gäller serietillverkning.
- AFS 1995:1 Rök- och kemdykning.* Innehåller bl a regler om rökdykares utrustning och utbildning.
- AFS 1995:5 Utrustningar för explosionsfarlig miljö.* Reglerna riktar sig främst till tillverkare och importörer.
- AFS 1996:13 Asbest.* Reglerna gäller arbete med asbest och asbesthaltigt material.
- AFS 1997:7 Gaser.* Föreskrifterna gäller all verksamhet där gas hanteras.
- AFS 1997:10 Laboratoriearbete med kemikalier.* Föreskrifterna gäller forskning, undervisning, hälso- och sjukvård samt industri.
- AFS 1998:4 Användning av arbetsutrustning.*
- AFS 1998:6 Bekämpningsmedel.*
- AFS 1999:4 Tryckbärande anordningar.* Reglerna gäller för tryckbärande anordningar som ska användas vid tryck över 0,5 bar.
- AFS 1999:6 Tryckkärl.* Föreskrifterna gäller tryckkärl, vakuumkärl, öppna cisterner och rörledningar för vätska eller gas, med vissa undantag.
- AFS 1999:7 Första hjälpen och krisstöd.* Föreskrifterna gäller all verksamhet som omfattas av arbetsmiljölagen (1977:1160).
- AFS 2000:3 Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar.* Här har regler samlats som rör luftföroreningar, hygieniska gränsvärden, yrkeshygieniska mätningar samt tillstånd för vissa cancerframkallande, sensibiliserande och reproduktionsstörande ämnen.
- AFS 2000:4 Kemiska arbetsmiljörisker.* Allmänna regler gällande alla arbetsplatser för hur kemiska arbetsmiljörisker ska uppmärksammas och begränsas.
- AFS 2000:42 Arbetsplatsens utformning.*
- AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete.* Arbetsgivarens arbete med att undersöka genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.
- AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning.* Utökade allmänna råd från tidigare föreskrift. Vissa delar kan användas som checklistor.
- AFS 2001:4 Gasflaskor.*
- AFS 2001:10 Förebyggande av allvarliga kemikalieolyckor.* Gäller verksamheter där farliga ämnen förekommer i mängder enligt bilaga.

Arbetsmiljöverket får enligt 7 kap 7 § AML meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att AML eller föreskrifter som har meddelats med stöd av AML ska efterlevas.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Den kunskapsuppbyggande verksamheten pågår på många plan, både internationellt och nationellt. Den internationella verksamheten innefattar bl a arbete i nordiska rådets regi, samarbete med övriga nordiska motsvarigheter till Arbetsmiljöverket, deltagande i internationella konferenser och arbete i internationella organ, bl a i EU:s direktivarbete i kommittéer och arbetsgrupper. Det ingår att tydligt och målinriktat samverka med och påverka andra aktörer inom arbetsmiljöområdet, såväl nationellt som internationellt. Verket deltar också i olika projekt i styr- och referensgrupper och inom utbildningsområdet i internt och externt ordnade utbildningar och kurser. Det kunskapsuppbyggande arbetet innefattar även sådant som litteraturstudier och sökningar samt att via uttag i Arbetsmiljöverkets informationssystem för arbetsskador kartlägga speciella risker eller riskområden. Viktiga delar i det kunskapsuppbyggande arbetet är även de arbetsplatsbesök och arbetsskadeutredningar som genomförs på regional och lokal nivå.

Kontroll och tillsyn

Arbetsmiljösinspektionen inom Arbetsmiljöverket har till uppgift att genom tillsyn kontrollera att arbetsgivaren lever upp till de krav som ställs i arbetsmiljölagen och i de föreskrifter som verket utfärdar. Detta sker på regional nivå.

Arbetsmiljöverket har det centrala ansvaret för tillsynsvägledningen vad gäller miljöbalkens tillämpning inom genteknikfrågor enligt 13 kap miljöbalken inom det område som anges i bilagan och även vad avser 14 kap miljöbalken, frågor om tillstånd att använda bekämpningsmedel enligt förordningen om bekämpningsmedel eller förordningen om biocidprodukter i de fall då tillståndsfrågan ska prövas av Arbetsmiljöverket. Verket ansvarar också för den operativa tillsynen på dessa områden.

Informationsverksamhet

- * Föreskrifter som verket utfärdar (AFS)
- * Rapporter och temaskrifter
- * Pressmeddelanden, presskonferenser m m
- * Stordiaserier, informationsbroschyrer, handböcker, Tidningen Arbetarskydd
- * Utbildningar, branschträffar, informationsdagar, föreläsningar, projekt och referensgrupper
- Information på webbplatsen, frågor & svar, ämnessidor

Kontaktperson

Rune Andersson
Arbetsmiljöverket
Enheten för processsäkerhet
171 84 Solna
Besöksadress: Ekelundsvägen 16
Tel. 08-730 93 93 (vx. 08-730 90 00)
Fax. 08-730 19 67
E-mail: rune.andersson@av.se
Webbplats. www.av.se

Publikationer kan beställas hos Arbetsmiljöverket, Publikationsservice, Box 1300, 171 25 Solna
Tel. 08-730 97 00, fax. 08-735 85 55.

BOVERKET

Lagar och förordningar

Plan- och bygglagen (PBL), SFS 1987:10

Plan- och byggförordningen, SFS 1987:383.

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900

Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer, SFS 1998:941

Instruktionsenliga uppgifter

Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö, hushållning med mark- och vattenområden, fysisk planering, byggande och boende. Verket svarar också för den centrala administrationen av statliga bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder. Boverket har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till verkets verksamhetsområden. Verket ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stöjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Boverket arbetar på uppdrag av riksdag och regering, i samverkan med andra, för att människor ska få möjlighet till ett bra vardagsliv i ett hållbart samhälle. Uppdragsgivaren styr genom lagstiftning och annat regelverk övergripande Boverkets verksamhet. Målgruppen för verksamheten är dock inte enbart riksdag och regering utan i hög grad andra myndigheter, kommuner, länsstyrelser och andra regionala organ liksom olika aktörer inom bostads- och byggmarknaden. Förordning (1996:124) med instruktion för Boverket reglerar verkets uppgifter. Bl a ska Boverket

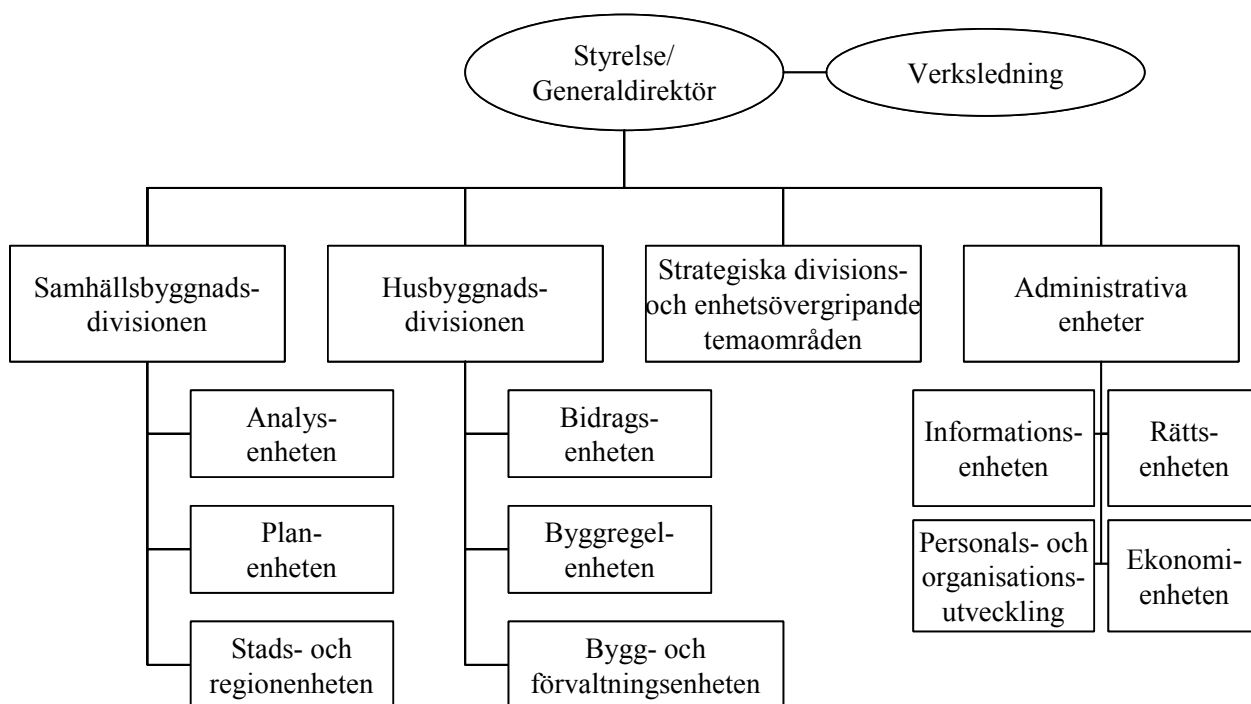
- verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete med underlag för tillämpningen av 3 och 4 kap och 6 kap 11-13 §§ miljöbalken och plan- och bygglagen (1987:10) samt tillhandahålla underlag för tillämpningen av 5 kap miljöbalken,
- medverka i internationellt samarbete som syftar till att harmonisera regler för fysisk planering, hushållning med mark- och vattenområden samt egenskapskrav på byggnader och byggprodukter.

Övergripande mål för verksamheten är bl a att

- * verka för en mänsklig bostads- och bebyggelsemiljö med bostäder till rimliga kostnader
- * verka för ett effektivt, säkert, hälsosamt och miljöanpassat byggande. Det gäller såväl nybyggnad som förvaltning av befintlig bebyggelse. Det gäller också en harmoniserad europeisk byggmarknad.
- * verka för en hållbar användning av mark och vatten och den fysiska miljön i övrigt både i Sverige och med perspektiv på Europa.

Organisationsschema

Boverket sorterar under miljödepartementet.

Fem rådgivande organ biträder verket:

- Bostadsmarknadsrådet
- Byggrådet
- Konstruktionsrådet
- Samhällsbyggnadsrådet
- Stadsmiljörådet

Föreskrifter och allmänna råd m m

Centralt

Boverkets Byggregler, BBR, och Konstruktionsregler, BKR, innehåller föreskrifter och allmänna råd till bl a plan- och bygglagen, PBL, och till lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m m och tillhörande förordning.

Boverket publicerar tryckt information i form av allmänna råd, handböcker och rapporter. Råden i planfrågor riktar sig främst till länsstyrelsernas planenheter och kommunernas byggnadsnämnder, stadsarkitekt- och planeringskontor.

Hittills har endast ett råd berört risker med kemikaliehantering "Bättre plats för arbete" (1995:5). Boverket har tidigare publicerat en rapportserie om "Hälsa och säkerhet i fysisk planering" enligt följande: nr 28 Centrala myndigheters ansvar, planeringsunderlag och kontaktpersoner (1989), nr 33 Kommunala beredskapsplaner (1989), nr 36 Riskhänsyn om hälsa och säkerhet i planer och beslut (1990), nr 40 Sex kommuners arbete med risker för hälsa och säkerhet. Exempel, slutsatser, rekommendationer. (1992), nr 43 Statlig överprövning av kommunala planer i fysisk planering (1995) samt nr 48 Användning av riskanalyser och skyddsavstånd i den fysiska planeringen (1998).

Boverket har även utarbetat handböcker för detaljplanering, bygglov, översiktsplanering samt miljökonsekvensbeskrivning. Verket publicerar också redovisningar av regeringsuppdrag, t ex ”Miljömål och fysisk planering”.

Regionalt och lokalt

Det är länsstyrelserna som tillvaratar och samordnar de statliga intressena i planprocessen. De centrala myndigheterna ska lämna underlag till länsstyrelserna för sitt respektive sakområde.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Centralt

Kunskapsinsamling är en viktig förutsättning för Boverkets myndighetsutövning. Kunskapsinsamling bedrivs bl a genom att starta olika erfarenhets- och exempelinsamlingar tillsammans med länsstyrelser och kommuner. Boverket bedriver också projekt i samarbete med andra myndigheter. Exempel på tidigare projekt är ”Farligt gods i fysisk planering”, ”Översvänningsrisker i fysisk planering” samt ”Riskanalyser i fysisk planering.

Regionalt och lokalt

Länsstyrelserna har ett stort ansvar enligt PBL för att förmedla kunskaper till kommunerna om riksintressen, hälsa och säkerhet samt mellankommunala intressen. Kommunerna har ett omfattande kunskapsunderlag i form av upprättade planer och olika markanvändnings- och bebyggelse reglerande bestämmelser. En del kommuner har utarbetat riskanalyser och miljökonsekvensbeskrivningar.

Kontroll och tillsyn

Centralt

Boverket har den allmänna uppsikten över plan- och byggväsendet i landet och meddelar föreskrifter inom boende och byggande.

Regionalt och lokalt

Länsstyrelsen har tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i länet och ska samverka med kommunerna i deras planläggning. Länsstyrelsen ska upprätta granskningsyttranden över översiktsplanerna och rättsverkande planer enligt PBL och har också skyldighet att pröva kommunernas beslut att anta områdesbestämmelser och detaljplaner med avseende på riksintressen, miljö kvalitetsnormer, mellankommunala intressen och frågor om hälsa och säkerhet.

Markanvändning och bebyggelseutveckling påverkas av beslut om bygglov och rättsverkande planer som tas i kommunen. PBL reglerar kommunernas samråds- och informationsskyldighet vid planläggning och lovprövning.

Informationsverksamhet

Centralt

I Boverkets arbete ingår att på olika sätt informera om plan- och bygglagstiftning och byggregler. Det sker till exempel genom:

- * Boverkets webbplats
- * föreskrifter, allmänna råd och handböcker
- * rapporter, böcker, broschyrer m m
- * Boverkets tidning ”Planera, bygga, bo”

Kontakt

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona
Besöksadress: Drottninggatan 18
Tel. 0455-35 30 00
Fax. 0455-35 31 00
Webbplats. www.boverket.se

Publikationer kan beställas hos Boverket, Publikationsservice
Tel. 0455-35 30 50,
Fax. 0455-35 31 00,
E-post: publikationsservice@boverket.se

GIFTINFORMATIONSCENTRALEN (GIC)

Lagar och förordningar

- Lagen om införande av lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, SFS 1998:532
- Sekretesslagen, SFS 1980:100
- Nya Preparatdirektivet (1999/45/EG) samt
- Socialdepartementets underrättelse S95/2389/S, S96/4298/S, S97/1995/S.

Instruktionsenliga uppgifter

Giftinformationscentralens huvuduppgift är att per telefon informera sjukvårdsinstanser och allmänhet om risker och symptom vid olika typer av akut förgiftning samt ge råd om lämplig behandling.

Giftinformationscentralen är också den svenska kemiska industrins s k ERC (Emergency Response Centre) och lämnar information om miljöeffekter m m som lämnats av industrin till GIC. Detta sker i samarbete med Räddningsverket.

GIC samlar in uppgifter främst från tillverkare och importörer om sammansättningen av kemiskt tekniska produkter och läkemedel, uppgifter om ämnenas akuttoxiska egenskaper samt uppgifter om lämplig behandling av akuta förgiftningar. Uppgifterna bearbetas så att de kan tjäna som underlag för Giftinformationscentralens verksamhet.

Organisation

Giftinformationscentralen drivs sedan 1988-07-01 av Apoteket AB och är en egen enhet inom Apoteket. Chef vid centralen är en överläkare. I rådgivningen deltar apotekare och läkare.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

En stor mängd toxikologiska och medicinska data från olika källor samlas in, utvärderas och bearbetas för att passa rådgivningsverksamheten. Uppgifterna, som ofta är konfidentiella, skickas till GIC på frivillig väg från tillverkare och importörer för att kunna användas i rådgivningen. En annan hörnsten i verksamheten är sammanställningar av särskilt informativa förgiftningsfall som inträffat i landet och som sjukhusen rapporterar till centralen.

Informationsverksamhet

Genom dokumentation och information sprider GIC kunskap om erfarenheter och rön från centralens verksamhet och lämnar myndigheter underlag för deras anvisningar, råd och riktlinjer i toxikologiska frågor. GIC medverkar i forskning inom sitt verksamhetsområde, i utbildning inom ämnesområdet akut toxikologi och i internationellt utbyte av erfarenheter inom verksamhetsområdet.

Vid GIC, som bemannas av specialutbildade apotekare och läkare, finns en kontinuerligt uppdaterad databank där man kan inhämta information om akut förgiftning med läkemedel, kemiska ämnen, sammansatta kemiska produkter, bekämpningsmedel och olika biologiska toxiner (svamp- och växtgifter, ormgifter m m) samt s k ERC-information. GIC har också en viktig uppgift när det gäller att ge råd i toxikologiska frågor till myndigheter och andra instanser. Centralen, som är öppen dygnet runt för telefonrådgivning, nås via larmnumret **112** (kostnadsfritt) samt direkt via **08-331231**, för ERC 020-99 60 00. För sjukvården finns speciella telefonnummer.

Information lämnas också genom:

- * genom skriftlig informationsverksamhet (broschyrer, planscher, stenciler, artiklar m m)
- * genom publikationer
- * genom föreläsungsverksamhet.

Kontaktperson

Stefan Arvidsson

Giftinformationscentralen

171 76 Stockholm

Tel. 08-610 05 00

Fax. 08-32 75 84

E-post: stefan.arvidsson@apoteket.se

Webbplats. <http://www.giftinformation.apoteket.se/>

För beställning av informationsmaterial, se webbplatsen.

KEMIKALIEINSPEKTIONEN (KemI)

Lagar och förordningar

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer, SFS 1998:941

Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900

Förordningen om bekämpningsmedel, SFS 1998:947

Förordningen om biocidprodukter, SFS 2000:338

Förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, SFS 1999:382

Förordningen om kemikalieavgifter m m, SFS 1998:942

Förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:940

Förordningen om miljöstraffavgifter, SFS 1998:950

Förordningen om förbud m m i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, SFS 1998:944

Instruktionsenliga uppgifter

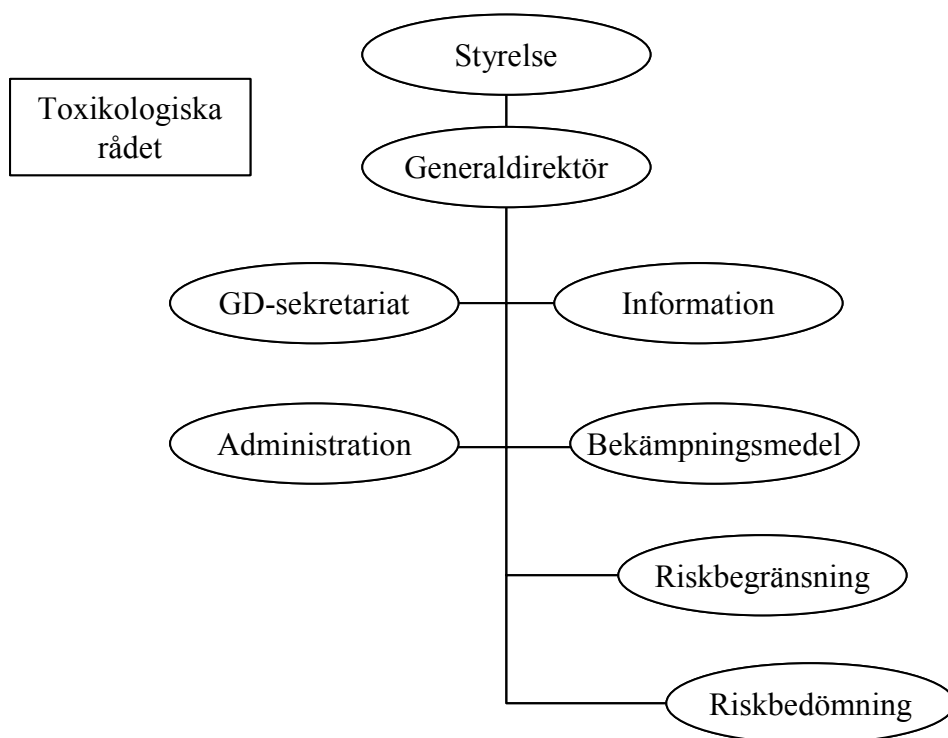
Kemikalieinspektionen är central förvaltningsmyndighet för ärenden om hälso- och miljörisker med kemiska produkter och biotekniska organismer, i den mån inte någon annan myndighet har detta till uppgift. Enligt förordningen (1988:525) med instruktion för Kemikalieinspektionen ska KemI särskilt

1. uppmärksamt följa utvecklingen i fråga om förekomsten av kemiska produkter och biotekniska organismer och de risker användningen av dessa kan medföra,
2. utöva tillsyn enligt miljöbalken i enlighet med vad som framgår av förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken,
3. pröva frågor om godkännande av bekämpningsmedel och svara för annan förhandsgranskning av kemiska produkter och biotekniska organismer,
4. föra och utveckla register över kemiska produkter och biotekniska organismer,
5. utreda, sammanställa och dokumentera verksamheten avseende kemiska produkter och biotekniska organismer och de miljörisker sådana produkter och organismer kan medföra,
6. lämna information inom området för kontroll av kemikalier och biotekniska organismer,
7. stödja regionala och lokala tillsynsmyndigheter inom området för kontroll av kemikalier och biotekniska organismer,
8. medverka i det internationella samarbetet inom området för kontroll av kemikalier och biotekniska organismer,
9. ansvara för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Organisationsschema

Kemikalieinspektionen sorterar under miljödepartementet.

Föreskrifter och allmänna råd

KemI har bemyndigande enligt förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer att meddela föreskrifter om t ex kunskapskrav, försiktighetsmått, produktval, miljö- och hälsoutredningar och produktinformation. KemI har också rätt att utfärda föreskrifter enligt förordningarna om kemikalieavgifter m m, tillsyn enligt miljöbalken, förbud m m i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter samt bekämpningsmedel. Föreskrifterna reglerar främst tillverkares, importörers och leverantörers verksamhet.

Kemikalieinspektionen har bara två grundförfattningar:

- KIFS 1994:12 Föreskrifter om klassificering och märkning av kemiska produkter
- KIFS 1998:8 Föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Innehållet i dessa ändras genom ändringsföreskrifter.

Dessutom finns allmänna råd. Råd är generella rekommendationer om tillämpning av författningar som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende, t ex

Allmänna råd 1999:1 Kemikalieinspektionens allmänna råd till föreskrifterna (KIFS 1994:12) om klassificering och märkning av kemiska produkter.

Kemikalieinspektionen publicerar en sammanställning av gällande lagar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd på kemikalieområdet i ”Regelboken”, som ges ut en gång per år.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

För att kunna minska de hälso- och miljörisker som kemikalier kan medföra, krävs kunskap om de kemiska produkter som finns, var de finns och i vilka mängder de förekommer. Produktregistret bildades i slutet av 1970-talet för att möjliggöra en överblick över kemiska produkter. Registret är en databas, till vilken uppgifter aktivt samlas in och som innehåller information om ca 60 000 kemiska produkters funktion, användningsområden, hälsofarlighetsklassificering, sammansättning, kvantitet m m. Genom samarbete med andra aktörer, t ex institutioner för forskning, utveckling och utbildning, industri, handel, fackliga organisationer, miljöorganisationer samt centrala, regionala och lokala myndigheter, och genom utrednings- och dokumentationsarbete, byggs kunskaper upp om kemiska hälso- och miljörisker. Man kan på detta sätt följa utvecklingen på området kemiska hälso- och miljörisker såväl nationellt som internationellt. Kemikaliestatistik produceras i samarbete med SCB.

Toxikologiska rådet, som bildades 1986 och är organisatoriskt knutet till KemI, fungerar som kunskapsbank, kontaktlänk och informellt remissorgan. En viktig funktion är att snabbt informera om aktuella, väsentliga toxikologiska spørsmål. Sammansättningen bidrar till att förbättra kontakterna mellan forskare och myndigheter. Toxikologiska rådets arbetsformer är mångskiftande. De innefattar allt från interna möten till seminarier i angelägna toxikologiska frågor. Särskilt viktigt är det att diskutera bedömning och tolkning av toxikologiska data.

Kontroll och tillsyn

Enligt förordning om tillsyn enligt miljöbalken har KemI det centrala ansvaret för tillsynsvägledning för vissa genteknikfrågor, frågor om bl a tillverkning och hantering av kemiska produkter samt biotekniska produkter. Inspektionen ansvarar också för vägledning när det gäller skydd mot effekter i den yttre miljön vid spridning eller annan användning av kemiska eller biologiska bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning vänder sig till miljö- och hälsoskyddskontor, arbetsmiljöinspektioner och länsstyrelser. Syftet är att stödja och skynda på utvecklingen för kemikaliekontrollen i Sverige samt sprida erfarenheter mellan myndigheter.

Inspektionen har också ett ansvar för den operativa tillsynen inom vissa områden. Det gäller även för de föreskrifter som meddelats för dessa områden med stöd av tillsynsförordningen. Tillsynsansvaret gäller även vissa delar inom gentekniken och enligt vissa EG-förordningar på kemikalieområdet.

Tillsynen sker genom direkta inspektionsbesök hos tillverkare och importörer av kemiska produkter, biotekniska organismer och andra varor för att kontrollera att de följer reglerna. Tillsynen sker också i andra former. Rådgivning och vägledning är ett betydande inslag i kontakterna med företagen. Uppgifter från Kemikalieinspektionens produktregister utgör ett viktigt underlag för tillsynen. KemI stöder regionala och lokala myndigheter i frågor som rör kemikalietillsyn.

Informationsverksamhet

En viktig uppgift för KemI är att utifrån sin sakkunskap på kemikalieområdet, svara för informations-service till andra myndigheter som arbetar inom detta område. En stor del av informationsarbetet sker fortlöpande på ett icke formaliserat sätt genom de kontakter som inspektionens medarbetare har i sitt arbete vid t ex företagsbesök och kontakter med intresseorganisationer, myndigheter, forskningsinstitutioner m fl. Dessutom arrangerar och deltar KemI i seminarier, högskolekurser m m och ger stöd till regionala och lokala myndigheter i frågor som rör kemikalier.

Kemikalieinspektionen publicerar föreskrifter, regler, rapporter och annat informationsmaterial om kemikalier, för att sprida den kunskap och kompetens som samlas hos inspektionen. Det gäller bl a information från produktregistret samt resultaten av sådan utrednings-, sammanställnings- och dokumentationsverksamhet som inspektionen bedriver. Nyheter på kemikalieområdet publiceras i Tidskriften Information från KemI, som ges ut tre gånger om året.

Kontaktperson

Thure Svensson
Box 1384, 171 27 Solna
Besöksadress: Sundbybergsvägen 9
Tel. 08 - 783 1256 (vx. 08-783 11 00)
Mobil. 070-642 6473
Fax. 08-735 76 98
E-mail: thures@kemi.se
Webbplats. www.kemi.se

Publikationer kan beställas från Kemikalieinspektionen, Box 1384, 171 27 Solna (telefon: 08-7831100, fax: 08-7355229, e-post: infogruppen@kemi.se) eller från Närservice, Box 6, 646 21 Gnesta (telefon: 0158-245135, fax: 0158-245136, e-post: Gnestalagret@ams.amv.se). En stor del av trycksakerna kan även laddas hem från KemI:s webbplats.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET (SK)

Instruktionsenliga uppgifter

Svenska Kommunförbundet är intresse- och arbetsgivarorganisation för landets 289 kommuner. Förbundet tillvaratar kommunernas intressen, främjar deras samverkan och tillhandahålla dem service. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla den kommunala självstyrelsen. Kommunerna är på regional nivå organiserade i självständiga regionala förbund.

Organisationsschema

Sektionerna inom Kommunförbundet som i första hand berörs av området är:

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet	Gatu- och fastighetssektionen	Plan- och miljösektionen
---	--------------------------------------	---------------------------------

KOMMUNERNA

Kontroll och tillsyn

Kommunen får utfärda föreskrifter på flera områden inom aktuell lagstiftning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (eller den nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet) har den omedelbara tillsynen inom varje kommun enligt bl a miljöbalkens regelverk. Kommunen är också prövningsmyndighet för vissa miljöfarliga verksamheter. Nämnden har även viss informationsskyldighet och är tillsynsmyndighet enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Räddningsnämnden (eller den nämnd som fullgör uppgifter inom räddningstjänsten) ansvarar för tillsynen enligt räddningstjänstlagen och lagen om brandfarliga och explosiva varor. Byggnadsnämnden (eller den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet) är tillståndsmyndighet enligt plan- och bygglagen och beträffande brandfarliga varor enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Exempel på lagar och förordningar som berör kommunernas ansvarsområde

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och miljöskydd, SFS 1998:899

Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900

Avfallsförordningen, SFS 2001:1063

Räddningstjänstlagen, SFS 1986:1102

Räddningstjänstförordningen, SFS 1986:1107

Lagen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:868

Förordningen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:1145

Plan- och bygglagen, SFS 1987:10

Plan- och byggförordningen, SFS 1987:383

Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, SFS 1999:381

Kontaktperson

Tore Lundmark
Räddningstjänsten Landskrona
Motorgatan 4
Box 77
261 22 Landskrona
Tel. 0418-470700
Fax. 0418-470710
E-mail: tore.lundmark@rt.landskrona.se
Webbplats. www.svekom.se

KUSTBEVAKNINGEN (KBV)

Lagar och förordningar

Räddningstjänstlagen, SFS 1986:1102
Räddningstjänstförordningen, SFS 1986:1107
Lagen om åtgärder mot förorening från fartyg, SFS 1980:424
Förordningen om åtgärder mot förorening från fartyg, SFS 1980:789
Fartygssäkerhetslagen, SFS 1988:49
Lagen om transport av farligt gods, SFS 1982:821
Förordningen om transport av farligt gods, SFS 1982:923
Avfallsförordningen, SFS 2001:1063
Förordning om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap, SFS 2002:472
Lagen om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning, SFS 1982:395
Förordningen om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning, SFS 1983:124
Förordningen med verkställighetsföreskrifter till 10 kap. sjölagen (1994:1009), SFS 1996:12
SJÖVs kungörelse(SJÖFS 1985:19) med föreskrifter om åtgärder mot förorening från fartyg, med ändringsföreskrifter

Instruktionsenliga uppgifter

Kustbevakningen är en civil myndighet. De övergripande målen för verksamheten beslutas av riksdagen och den närmare styrningen av myndigheten beslutar regeringen om. Förordning (1988:256) med instruktion för Kustbevakningen reglerar till viss del de uppgifter som KBV ska utföra. KBV har, tillsammans med flera andra myndigheter, ett särskilt ansvar för samverkansområdet ”Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen.” vid fredstida krishantering och inför och vid höjd beredskap.

Kustbevakningens uppgifter:

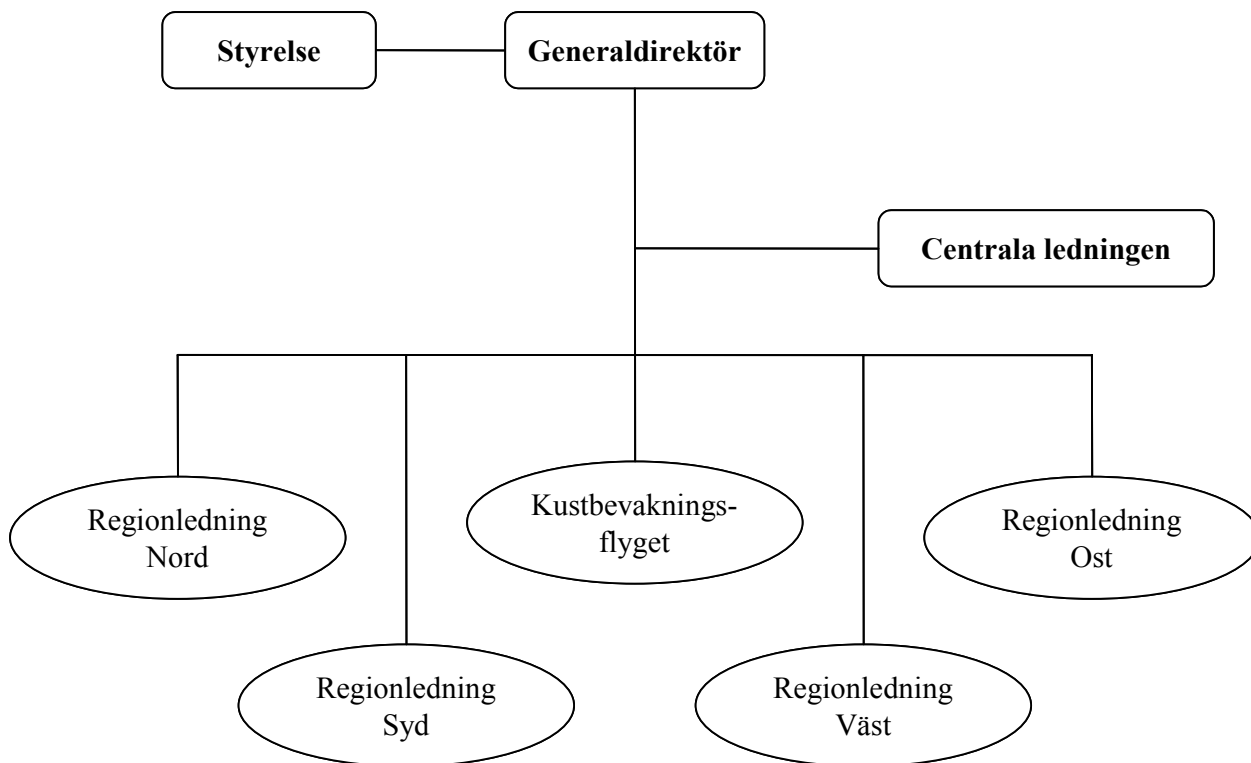
- * miljöräddningstjänst till sjöss i samband med olje- och kemikalieolyckor
- * sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet i enlighet med särskilda föreskrifter
- * samordning beträffande de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation
- * uppföljning av den internationella utvecklingen inom verksamhetsområdet och medverkan i det internationella samarbetet för utveckling av gränskontroll, brottsbekämpning till sjöss, miljöskydd till sjöss och annan sjöövervakning

Kustbevakningen ska vidare samverka med andra myndigheter för att främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde. Inom nedanstående områden ska Kustbevakningen utveckla samarbetet med sina utländska motsvarigheter:

- * Skydd mot olyckor
- * Rättsväsendet
- * Skatt, tull och exekution
- * Miljöpolitik
- * Livsmedelspolitik
- * Transportpolitik

Organisationsschema

Kustbevakningen sorterar under försvarsdepartementet.

Föreskrifter och allmänna råd

KBV har rätt att meddela föreskrifter enligt förordningen om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning. KBV har också en räddningstjänstplan.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Behovet av utvecklingsinsatser har varit stort de senaste åren. Verksamheten har tillförts nya dimensioner och allt större krav har ställts på myndigheten. Det är främst EU-medlemskapet, Schengenanslutningen och utvecklingen i Östersjöregionen som påverkar utvecklings- och förändringsbehoven i KBV. Kustbevakningen samverkar med andra myndigheter för att främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde. KBV deltar också i ett omfattande internationellt samarbete för att utveckla gränskontroll, brottsbekämpning till sjöss, miljöskydd till sjöss och annan övervakning.

Kustbevakningen

- * utbildar befattningshavare från andra länder i miljöräddningstjänst till sjöss,
- * utbildar i samarbete med Räddningsverket och Marinen särskild insatspersonal (räddningsdykare) för miljöräddningstjänst till sjöss,
- * utbildar räddningsledare och kustbevakningspersonal för egen räddningstjänstuppgift.

Räddningstjänst

KBV ska enligt 27 b § räddningstjänstlagen svara för räddningstjänsten när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet. Regleringsbrevet ålägger dessutom Kustbevakningen att ha hög beredskap för sjöräddning.

Räddningstjänstverksamheten kan kanaliseras i fyra huvudområden:

1. Att genom organisatoriska, personella, materiella, utbildnings- och beredskapsåtgärder vidmakthålla och vidareutveckla Kustbevakningens räddningstjänst.
2. Att genomföra räddningsinsatser.
3. Att samverka med övriga räddningstjänstmyndigheters centrala nivåer och härigenom bidra till att räddningstjänsten bedrivs samordnat och effektivt, samt att kunskap sprids om Kustbevakningen.
4. Att biträda respektive ansvarigt departement i miljöräddningsfrågor till sjöss och härvid delta i det internationella samarbetet inom området.

Kontroll och tillsyn

KBV utreder brott mot lagen om åtgärder mot förorening från fartyg och fattar beslut om vattenföroreningsavgifter. KBV har också visst tillsynsansvar enligt förordningen om transport av farligt gods samt fartygssäkerhetslagen.

Kustbevakningens verksamhet ska bidra till att den negativa miljöpåverkan från sjöfarten minskar. Härutöver inriktas och dimensioneras Kustbevakningens miljöövervakning mot samarbetet under Helsingforskonventionen och Bonnavalet. Arbetet avser att öka Kustbevakningens förmåga att upptäcka, dokumentera, utreda och rapportera misstänkta brott mot vattenföroreningslagen och enligt internationella konventioner. Kustbevakningen ingår också som en del i den nya miljöbrottsorganisationen bland annat genom deltagande i det nybildade miljöbrottsrådet.

Informationsverksamhet

KBV bedriver regelbundet informationsverksamhet i samband med mässor och utställningar. Trycksaker, t ex tidningen Kusten, broschyrer, pressmeddelanden, artiklar och annonser är också viktiga delar i informationsarbetet.

Kontaktperson

Thomas Fagö
Räddningstjänstchef
Kustbevakningens centrala ledning
Box 536
371 23 KARLSKRONA
Tel. 0455-353455 (vx. 0455-353400)
Fax. 0455-10521

E-mail: thomas.fago@coastguard.se

Webbplats: www.kustbevakningen.se och www.kustbevakningen.se/ra/ratjanst/ratjanst.htm

Trycksaker kan beställas via e-mail: kcl@coastguard.se eller laddas hem från webbplatsen.

LÄNSSTYRELSENA (LST)

Lagar och förordningar

Här redovisas endast de föreskrifter som har direkt koppling till länsstyrelsernas uppgift som regional tillsynsmyndighet för räddningstjänst, miljö- och hälsoskyddsfrågor samt planfrågor.

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, SFS 1998:899

Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900

Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer, SFS 1998:941

Förordningen om förbud m m i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, SFS 1998:944

Förordningen om bekämpningsmedel, SFS 1998:947

Avfallsförordningen, SFS 2001:1063

Räddningstjänstlagen, SFS 1986:1102

Räddningstjänstförordningen, SFS 1986:1107

Lagen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:868

Förordningen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:1145

Plan- och bygglagen, SFS 1987:10

Plan- och byggförordningen, SFS 1987:383

Förordningen om bekämpningsmedel, SFS 1998:947

Lagen om transport av farligt gods, SFS 1982:821

Förordningen om transport av farligt gods, SFS 1982:923.

Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, SFS 1999:381 (SEVESO-lagen)

Förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, SFS 1999:382 (SEVESO-förordningen)

Instruktionsenliga uppgifter

Enligt förordningen (1997:1258) med länsstyrelseinstruktionen svarar länsstyrelsen för

1. den statliga förvaltningen i länet
2. att fastställda nationella mål får genomslag. Hänsyn ska här tas till regionala förhållanden och förutsättningar.
3. att samordna olika samhällsintressen inom myndighetens ansvarsområde, med ett regionalt perspektiv
4. att främja länets utveckling
5. att noga följa länets tillstånd
6. att regeringen underrättas om särskilt viktiga händelser

I frågor som har betydelse också för angränsande län ska länsstyrelsen främja länens gemensamma intressen. Länsstyrelsen har också uppgifter inom bl a följande sakområden:

- * Civilt försvar och räddningstjänst
- * Kommunikationer
- * Regionalpolitik, regional näringspolitik och konkurrens
- * Hållbar samhällsplanering och boende
- * Naturvård och miljöskydd

Ansvarvilar dock inte på länsstyrelsen, om det finns särskilt föreskrivet att någon annan statlig myndighet ska svara för sådana uppgifter.

Organisation

Landshövdingen är chef för länsstyrelsen. Vid länsstyrelsen finns en chefstjänsteman som är länsråd, utom i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, där chefstjänstemannen är länsöverdirektör. Chefstjänstemannen är ställföreträdare för landshövdingen.

Länsstyrelsen har en styrelse, där landshövdingen är ordförande. Övrig sammansättning regleras i särskild lag.

Länsstyrelsen beslutar själv sin interna organisation. Inom länsstyrelsen ska det dock finnas expertkompetens (länsexpert) för de sakområden som anges i 3 § länsstyrelseinstruktionen. Länsexperten ansvarar direkt under länsledningen för sitt sakområde. Det ska dessutom, inom varje länsstyrelse, finnas en miljöprövningsdelegation för prövning av vissa uppräknade ärenden som enligt miljöbalken ska prövas av länsstyrelsen.

Föreskrifter och allmänna råd

Länsstyrelsen får utfärda föreskrifter enligt några av de ovan redovisade förordningarna, bl a om växtskydds- och vattenskyddsområden. Föreskrifter om krav på tillstånd att sprida bekämpningsmedel inom visst område och föreskrifter om försiktighetsmått och kontroll vid spridning av kalk eller annat som sker för att motverka försurning meddelas också av länsstyrelsen. Vidare kan länsstyrelsen med stöd av trafikförordningen (1998:1276) utfärda lokala trafikföreskrifter som avser transport av farligt gods.

Enligt plan- och bygglagen ska länsstyrelsen ta till vara och samordna statens intresse och delge dessa synpunkter till kommunen vid detalj- och översiktsplanering.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Som tillsynsmyndighet är tillsynsvägledning en viktig uppgift för länsstyrelsen. Där ingår att informera och utbilda lokala tillsynsorgan, främst kommunerna, om ny lagstiftning, ändrade målsättningar etc. Detta sker bl a genom anordnande av kurser, konferenser och seminarier samt genom fortlöpande samråd.

På räddningstjänstens område anordnar länsstyrelsen övningar av olika slag. I flera län finns det också s k regionala råd för räddningstjänsten, i vilka företrädare för regionala och lokala räddningstjänstorgan ingår. I dessa råd diskuteras bl a inträffade olyckor, utbildningsfrågor och ny lagstiftning.

I den kunskapsuppbyggande verksamheten samverkar länsstyrelsen ofta med berörda centrala myndigheter.

Kontroll och tillsyn

Länsstyrelsen är tillståndmyndighet för vissa miljöfarliga verksamheter enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och för hantering och transport av farligt avfall. Länsstyrelsen ska som statlig regional tillsynsmyndighet, kontrollera efterlevnaden av t ex ovan redovisad lagstiftning. En viktig uppgift för länsstyrelsen är att följa upp och utvärdera verksamhet som bedrivs på lokal nivå, främst i kommunerna. Länsstyrelsen är dessutom ofta första besvärinstans vad gäller kommunala beslut.

Länsstyrelsen har den närmare tillsynen inom länet vad avser miljöbalkens lagstiftning. Här har länsstyrelsen tillsyn över miljöfarliga verksamheter enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den fortlöpande tillsynen enligt miljöbalken kan överlåtas på kommunerna.

Länsstyrelsen utövar även tillsyn över verksamhet som kräver tillstånd enligt den s k SEVESO-lagstiftningen. Man övervakar också frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter, varor och biotekniska organismer i miljöfarliga verksamheter enligt ovan, med vissa undantag.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) har länsstyrelsen tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i länet och ska samverka med kommunerna i deras planläggning. Länsstyrelsen ska upprätta granskningsyttrande över de obligatoriska översiktsplanerna och har dessutom rätt att överpröva detaljplaner och beslut vad gäller de statliga intressena (riksintressen, miljö kvalitetsnormer, kommunövergripande frågor samt hälsa och säkerhet).

Enligt räddningstjänstlagen ankommer det på länsstyrelsen att utöva tillsynen inom länet för efterlevanden av lagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen samt av den kommunala räddningstjänstorganisationen och dess verksamhet.

Informationsverksamhet

Informationsverksamhetens upplägg och omfattning varierar mellan olika länsstyrelser. Flertalet länsstyrelser publicerar dock utredningar och rapporter av skilda slag, vilka distribueras till kommuner, andra myndigheter, bibliotek, skolor, massmedia etc.

Kontaktpersoner

Hans Spets
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Västra Ringvägen 1
721 86 Västerås
Tel. 021-195000 (vx)
Fax. 021-195135
E-mail: hans.spets@u.lst.se
Webbplats. www.lst.se/karta1.htm

Publikationer kan beställas från respektive länsstyrelse.

NATURVÅRDSVERKET (NV)

Lagar och förordningar

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, SFS 1998:899

Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900

Förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll, SFS 1998:901

Förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar , SFS 1998:905

Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer, SFS 1998:941

Förordningen om bekämpningsmedel, 1998:947

Förordningen om motorbränslen, SFS 1985:838

Avfallsförordningen, SFS 2001:1063

Förordningen om PCB m m, SFS 1985:837

Förordningen om förbud m m i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, SFS 1998:944

Förordningen om batterier, SFS 1997:645

Förordningen om ämnen som bryter ner ozonskiktet, SFS 2002:187

Förordningen om HFC, SFS 1995:555

Förordningen om spillolja, SFS 1993:1268

Plan- och bygglagen, SFS 1987:10

Instruktionsenliga uppgifter

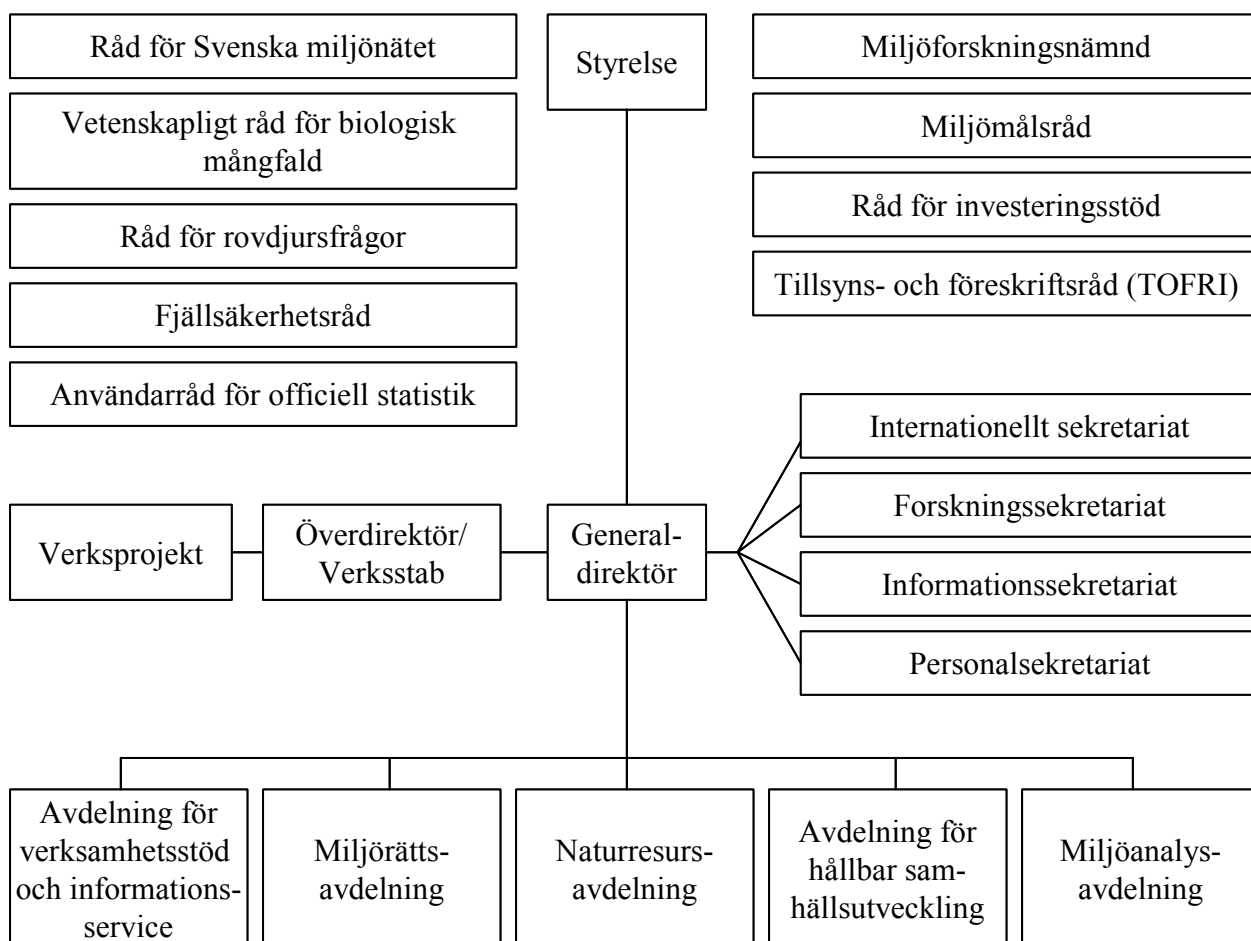
Enligt förordning (2001:1096) med instruktionen för Naturvårdsverket ska verket vara pådrivande och samlade i miljöarbetet. Verkets arbete ska syfta till att främja hållbar utveckling med utgångspunkt i den ekologiska dimensionen. Verket har också uppgifter inom funktionerna hälso- och sjukvård m m samt livsmedelsförsörjning m m enligt förordning (2002:472) om åtgärder för framtida krishantering och höjd beredskap.

Verket ska särskilt bl a:

1. vägleda, samordna följa upp och utvärdera miljö- och tillsynsarbetet i förhållande till sektorsmyndigheter samt regionala och lokala myndigheter
2. bevaka allmänna miljövärdsintressen i mål och ärenden som handläggs hos myndighet och i domstol och därvid följa hur miljöbalken tillämpas,
3. ansvara för genomförandet av miljöövervakning samt beskriva och analysera miljötillståndet och miljöutvecklingen,
4. vara pådrivande i arbetet med att ställa om till ett hållbart omhändertagande av avfall.

Organisationsschema

Naturvårdsverket sorterar under miljödepartementet.

Föreskrifter och allmänna råd m m

Naturvårdsverket får, om det finns skäl med hänsyn särskilt till skyddet av den yttre miljön, efter samråd med Kemikalieinspektionen, meddela föreskrifter med stöd av förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer om försiktighetsmått, produktval, produktinformation, uppgiftsskyldighet samt om krav på tillstånd och särskilda villkor.

Naturvårdsverket får vidare meddela föreskrifter med stöd av förordningarna om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, verksamhetsutövers egenkontroll, motorbränslen, avfall, bekämpningsmedel, ämnen som bryter ned ozonskiktet, HFC, spillolja, svavelhaltigt bränsle och batterier. Samtliga föreskrifter och allmänna råd ges ut i Naturvårdsverkets författningssamling, NFS, och läggs också ut på Internet.

Naturvårdsverkets ansvarsområde är på central nivå. Andra myndigheter har ansvar för motsvarande områden på central, regional och lokal nivå. Sälunda får länsstyrelserna med stöd av förordningen om förbud m m i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter meddela föreskrifter om försiktighetsmått och kontroll vid spridning av kalk eller annat ämne som sker för att motverka försurning i sjöar eller vattendrag. Vidare får kommuner med stöd av förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd meddela föreskrifter om spridande av naturligt gödsel, slam och annan orenlighet inom område med detaljplan eller intill sådant område samt om skydd för ytvattentäkter och enskilda grundvattentäkter,

Exempel på föreskrifter och allmänna råd:

- SNFS 1997:2 Föreskrift om spridning av kemiska bekämpningsmedel.
- NFS 1999:8 Föreskrift om tillstånd eller anmälningsplikt för yrkesmässig transport av avfall.
- NFS 2000:2 Föreskrift om avsteg från 2 § förordningen (1995:636) om ämnen som bryter ned ozonskiktet.
- NFS 2000:4 Föreskrift om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor.
- NFS 2000:7 Föreskrift om tillståndsprövning enligt 14 § SNFS 2 rörande kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde.
- NFS 2001:11 Föreskrift om begränsning av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa verksamheter och anläggningar .
- NFS 2001:17 Föreskrift om hantering av brännbart avfall.
- 1997:2 Allmänna råd om kylanläggningar och värmepumpar- med ozonnedbrytande köldmedier eller HFC-köldmedier - Köldmediakungörelsen med kommentarer.
- 1997:3 Allmänna råd om spridning av kemiska bekämpningsmedel- tillämpning av Naturvårdsverkets föreskrift om spridning av kemiska bekämpningsmedel.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Naturvårdsverket är regeringens centrala miljömyndighet och ska vara pådrivande och samlande i arbetet för ett stärkt och brett miljöansvar i samhället och i det miljöarbete som flera olika sektorsmyndigheter ansvarar för inom sina verksamhetsområden. Verket har i sitt arbete kontakter och samarbete med en rad myndigheter, företag, ideella organisationer och andra aktörer på olika nivåer, i Sverige, EU och internationellt.

Naturvårdsverkets forskningssektariat utgör en resurs för överblick och samordning av såväl nationell som internationell miljöforskning.

Naturvårdsverket har en central roll för kunskapsförsörjningen inom miljöområdet. Till verkets viktigare uppgifter hör att utforma strategier, handlingsprogram, aktionsplaner, råd och riktlinjer m m inom miljöområdet.

Kontroll och tillsyn

Naturvårdsverket har ett centralt ansvar för tillsynsvägledningen när det gäller miljöbalkens tillämpningsområde. Verket har även ett tillsynsansvar för den yttre miljön när det gäller hantering av farligt avfall och när det gäller svavelhaltigt bränsle. På regional nivå är det länsstyrelsen som utövar den operativa tillsynen länet vad gäller miljöbalken och dessutom ett vägledande tillsynsansvar. Den operativa tillsynen enligt miljöbalken kan länsstyrelsen överlåta på den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Denna kommunala nämnd har det operativa tillsynsansvaret för en rad miljöstörande verksamheter och kan ytterligare överta tillsynsansvar vad gäller miljöstörande verksamhet från länsstyrelsen.

Miljökrisorganisation

Vid Naturvårdsverket finns en särskild miljökrisorganisation. Denna sammanhåller verkets arbete med rådgivning till regering och berörda myndigheter i samband med miljöolyckor och miljökriser.

Informationsverksamhet

Naturvårdsverkets informationsarbete kan delas upp på följande sätt:

- * Publicering av föreskrifter och allmänna råd
- * Förmedla kunskaper till andra som är verksamma inom miljövärden
- * Sprida upplysning, nationellt och internationellt.

Informationsverksamheten består förutom av föreskrifter, allmänna råd (AR) och handböcker, bland annat, informationsblad, utbildning, läromedel, tidningar, forskningsrapporter, utställningar och filmer. Naturvårdsverket ger ut tidningen Miljöaktuellt. Verket anordnar även kurser och konferenser för att sprida information och kunskap. Exempel på rapport från NV är

- * ”Nya regler om allvarliga kemikalieolyckor”. Arbetsmiljöverket, Räddningsverket, Sprängämnesinspektionen och Naturvårdsverket (1999).
- * ”Rapport om 2000-omställning i miljöfarlig verksamhet som rör processanläggningar och processindustrier”. (1999).
- * ”Bättre kontroll av olycksrisker”. Räddningsverket, Arbetarskyddsstyrelsen, Naturvårdsverket (1997).

Kontaktperson

Inga Birgitta Larsson
Naturvårdsverket
106 48 Stockholm
Besöksadress: Blekholmsterrassen 36
Tel. 08-698 11 42 (vx. 08-698 10 00)
Fax. 08-698 15 85
E-mail: ingabirgitta.larsson@naturvardsverket.se
Webbplats: <http://www.naturvardsverket.se>

RIKSPOLISSTYRELSEN (RPS)

Lagar och förordningar

Polislagen, SFS 1984:387

Polisförordningen, SFS 1998:1558

Lagen om transport av farligt gods, SFS 1982:821

Förordningen om transport av farligt gods, SFS 1982:923

Räddningstjänstlagen, SFS 1986:1102

Räddningstjänstförordningen, SFS 1986:1107.

Lagen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:868

Förordningen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:1145

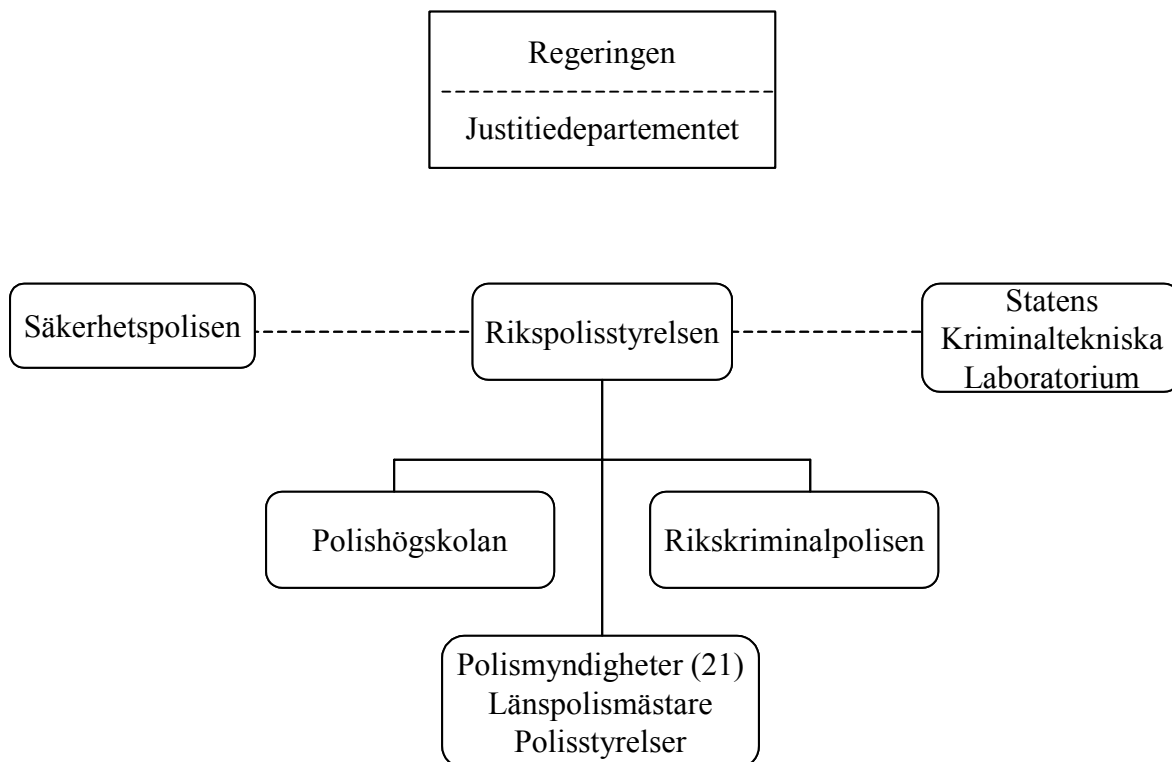
Förordning om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap, SFS 2002:472

Instruktionsenliga uppgifter

Förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen kompletterar polislagens och polisförordningens bestämmelser om Rikspolisstyrelsens uppgifter och befogenheter. RPS har, tillsammans med flera andra myndigheter, ett särskilt ansvar för samverkansområdet ”Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen.” vid fredstida krishantering och inför och vid höjd beredskap.

Organisationsschema

Rikspolisstyrelsen sorterar under justitiedepartementet.

Den lokala organisationen varierar mellan olika polismyndigheter.

Föreskrifter och allmänna råd

Rikspolisstyrelsen får meddela vissa föreskrifter och allmänna råd enligt instruktionsförordningen för Rikspolisstyrelsen och enligt förordningarna om transport av farligt gods och brandfarliga och explosiva varor. Rikspolisstyrelsen har exempelvis utfärdat följande föreskrifter och allmänna råd:

Centralt

RPSFS 2000:11 Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Polisens tillsyn över transporter av farligt gods, FAP 338-1

Rikspolisstyrelsens allmänna råd för polismyndigheternas organisation, ledning och planering vid särskilda händelser, FAP 201-1

Lokalt

Enligt polisförordningen (3 kap, 12 §) ska varje polismyndighet upprätta planer för polisinsatser vid särskilda händelser samt för skyddet av viktigare objekt inom polisdistriktet.

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Internutbildning i räddningstjänst av polispersonalen sker dels centralt vid polishögskolan och dels lokalt.

Kontroll och tillsyn

Polismyndigheterna har enligt 25 § förordningen om transport av farligt gods ansvar för tillsyn av landtransporter (utom järnvägstransporter) av farligt gods. Huvuddelen av tillsynen utförs av polismän vid trafikavdelningarna (eller motsvarande) som finns organiserade vid de flesta av landets polismyndigheter. Trafikavdelningarna svarar för trafikövervakningen inom sitt polisdistrikt. Polismyndigheten är tillståndsmyndighet för explosiva varor och har dessutom tillsynsansvar för dessa varor.

Informationsverksamhet

Rikspolisstyrelsen ger ut en del rapporter och broschyrer för att informera om polisens verksamhet. På Rikspolisstyrelsens hemsida på Internet finns också viss information och även länkar till regionala polismyndigheter.

Kontaktperson

Vivian Soest
Polisenheten
Box 12256
102 26 Stockholm
Besöksadress: Polhemsg 30
Tel: 08-401 77 25
E-mail: pol@rps.police.se
Webbplats: www.police.se

Publikationer kan laddas hem från webbplatsen. En del material kan beställa på tel. 08-401 93 00, fax. 08-401 93 01.

RÄDDNINGSVERKET (SRV)

Lagar och förordningar

Räddningstjänstlagen (RäL), SFS 1986:1102

Räddningstjänstförordningen, SFS 1986:1107

Lagen om transport av farligt gods, SFS 1982:821

Förordningen om transport av farligt gods, SFS 1982:923

Lagen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:868

Förordningen om brandfarliga och explosiva varor, SFS 1988:1145

Förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet, SFS 2002:187

Trafikförordningen, SFS 1998:1276

Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, SFS 1999:381

Förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, SFS 1999:382

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordning om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap, SFS 2002:472

Plan- och bygglagen, SFS 1987:10

Instruktionsenliga uppgifter

Den 1 oktober 2001 slogs Sprängämnesinspektionen ihop med Statens räddningsverk och upphörde därmed som egen myndighet. Inspektionens verksamhet och personal har bildat en egen avdelning, Avdelningen för brandfarliga och explosiva varor, inom SRV med fortsatt lokalisering till Solna och med oförändrad adress, telefon och fax.

Förordning (1988:1040) med instruktion för Statens räddningsverk (SRV) anger att SRV är central förvaltningsmyndighet för räddningstjänst, olycks- och skadeförebyggande åtgärder samt sanering efter utsläpp från en kärnteknisk anläggning och landtransporter av farligt gods. Verket är också förvaltningsmyndighet för frågor om brandfarliga och explosiva varor samt frågor om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. SRV har, tillsammans med flera andra myndigheter, ett särskilt ansvar för samverkansområdet ”Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen.” vid fredstida krishantering och inför och vid höjd beredskap.

Utöver andra uppgifter ska Räddningsverket bl a:

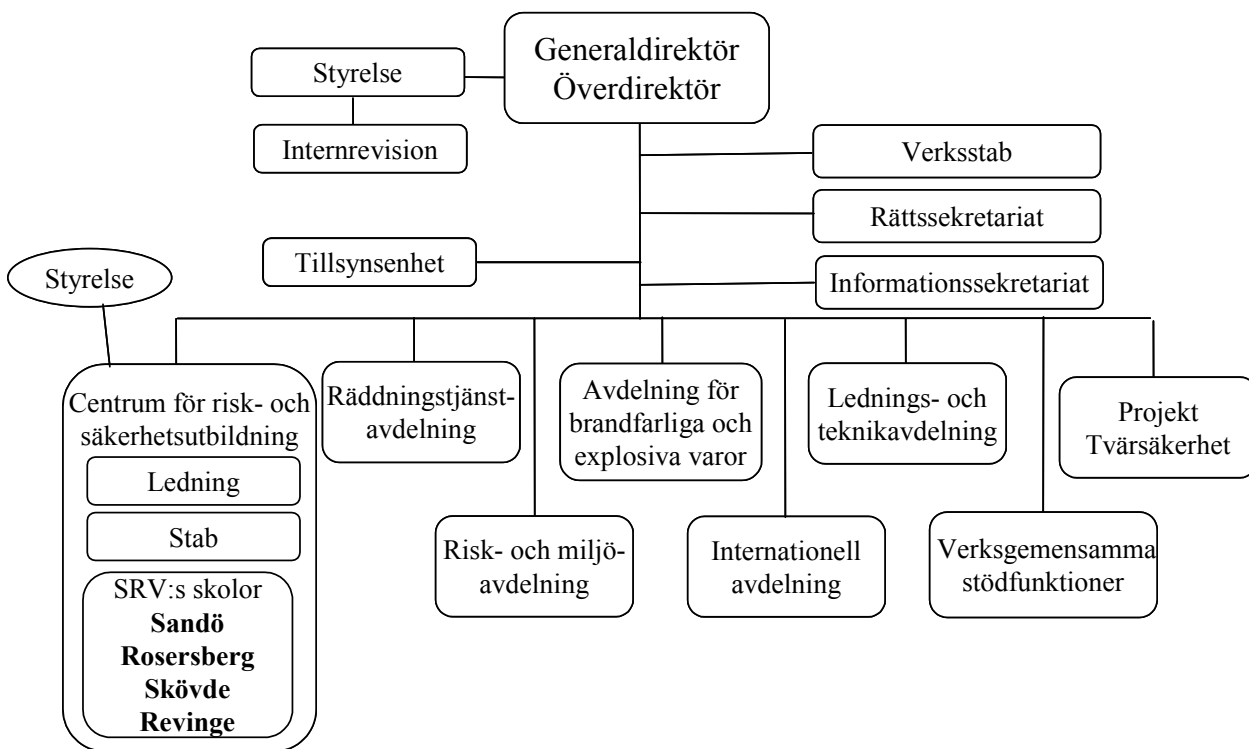
- samordna samhällets verksamhet för olycks- och skadeförebyggande åtgärder enligt räddningstjänstlagen och inom räddningstjänsten,
- följa utvecklingen av forskning och teknik inom verksamhetsområdet,
- bevaka riskutvecklingen inom verksamhetsområdet och medverka till att olyckor förhindras och att skador till följd av olyckor begränsas,
- svara för utveckling av system för varning av befolkningen under höjd beredskap och vid olyckshändelser i fred
- tillhandahålla underlag inom verksamhetsområdet för tillämpningen av 3-5 kap miljöbalken och plan- och bygglagen,
- inhämta erfarenheter från allvarliga olyckshändelser och katastrofer i Sverige och i andra länder
- samordna beredskapsplanläggningen mot kärnenergiolyckor och andra allvarliga olyckor,
- samordna säkerhetsföreskrifterna för land- sjö- och lufttransporter av farligt gods, det svenska arbetet i internationella organ och transportmyndigheternas arbete i övrigt inom området transport av farligt gods,

- samordna tillsynsmyndigheternas verksamhet i fråga om landtransporter av farligt gods och svara för tillsynen inom verksamhetsområdet i övrigt,
- erbjuda risk- och säkerhetsutbildningar som tillgodoser behov av kompetens hos kommuner, landsting och statliga myndigheter samt hos organisationer och företag för att kunna hantera störningar i samhällsviktig verksamhet, fortbildning inom räddningstjänstområdet och annan utbildning med anknytning till myndigheternas uppgifter,
- informera inom sitt verksamhetsområde, stödja organisationers utbildningsverksamhet samt genom forsknings- och utvecklingsverksamhet sprida kunskap som syftar till att enskilda genom egna åtgärder skall kunna bidra till att skyddet mot olyckor stärks,
- underhålla och utveckla regionala resursdepåer för insatser mot oljeutsläpp, kemikalieolyckor, skogsbränder och översvämningar.

Särskilda bestämmelser finns om att Räddningsverket prövar frågor om ersättning till kommuner enligt räddningstjänstlagen och räddningstjänstförordningen. Räddningsverket ska i sin verksamhet, i den utsträckning det behövs, samverka med andra myndigheter, kommuner samt näringslivs-, arbetstagar-, frivillig- och andra intresseorganisationer.

Organisationsschema

Räddningsverket sorterar under försvarsdepartementet

Föreskrifter och allmänna råd m m

Den förändrade organisationen innebär bl a att de föreskrifter och allmänna råd som efter den 1 oktober 2001 behöver ges ut med stöd av lagstiftningen om brandfarliga och explosiva varor (tidigare SÄIFS) kommer att ges ut i SRV:s författningssamling (SRVFS). Föreskrifter som meddelats av Sprängämnesinspektionen före den 1 oktober 2001 kommer att upphöra att gälla senast den 30 september 2003.

Räddningsverket kan utfärda föreskrifter enligt bl a räddningstjänstförordningen, trafikförordningen och förordningarna om transport av farligt gods, åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och brandfarliga och explosiva varor.

Exempel på föreskrifter och allmänna råd

- SRVFS 1999:5 Statens räddningsverks föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- SRVFS 2002:1 Statens räddningsverks föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S)
- SRVFS 2002:2 Statens räddningsverks föreskrifter om transport av farligt gods på järnväg (RID-S)
- SRVFS 2002:3 Statens räddningsverks föreskrifter om säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods
- SÄIFS 1990:2 Föreskrifter och allmänna råd om hantering av brandfarliga gaser och vätskor i anslutning till vissa transportmedel
- SÄIFS 1995:3 Föreskrifter och allmänna råd om tillstånd till hantering av brandfarliga gaser och vätskor
- SÄIFS 1996:4 Föreskrifter och allmänna råd om hantering av organiska peroxider.
- SÄIFS 1996:6 Föreskrifter och allmänna råd om klassning av riskområden vid hantering av brandfarliga gaser och vätskor
- SÄIFS 1997:5 Föreskrifter och allmänna råd om import och om överföring av explosiva varor
- SÄIFS 1998:3 Föreskrifter och allmänna råd om klassificering av brandfarliga gaser och vätskor
- SÄIFS 1998:6 Vägledande förteckning över brandfarliga gaser och vätskor
- SÄIFS 1998:7 Föreskrifter och allmänna råd om brandfarlig gas i lös behållare
- SÄIFS 2000:2 Föreskrifter och allmänna råd om hantering av brandfarliga vätskor
- SÄIFS 2000:4 Sprängämnesinspektionens föreskrifter om cisterner, gasklockor, bergtrum och rörledningar för brandfarlig gas
- SÄIFS 2001:2 Sprängämnesinspektionens föreskrifter om brandfarliga gaser och vätskor i husvagnar, husbilar, manskapsvagnar m.m.
- SRV 1991:2 Allmänna råd och kommentarer om avspärning och trafikdirigering vid räddningstjänst
- SRV 1994:2 Allmänna råd och kommentarer om 43 § räddningstjänstlagen (1986:1102) och 66 b-d §§ räddningstjänstförordningen (1986:1107)
- SRV 1995:2 Allmänna råd och kommentarer om ersättning för kommunal räddningstjänst samt sanering med anledning av utflöde av olja eller andra skadliga ämnen
- SRV 1995:3 Allmänna råd och kommentarer om kommunal räddningstjänstplan
- SÄI 1983:1 Allmänna råd om perklorosyra

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Räddningsverket bedriver och bekostar forsknings- och studieverksamhet. Denna redovisas årligen i en forsknings- och studieplan. Utbildning av brandmän, brandförmän och brandmästare sker på Räddningsverkets skolor. Brandingenjörer utbildas vid Lunds universitet samt för operativ räddningstjänst vid räddningsskolan i Revinge. Utbildningen kompletteras med kurser och övningar på lokal och regional nivå.

Kontroll och tillsyn

Räddningsverket utövar den centrala tillsynen av efterlevanden av räddningstjänstlagen och föreskrifter med stöd av lagen. På regional nivå svarar länsstyrelsen för tillsynen och på lokal nivå den nämnd som fullgör uppgifter om räddningstjänsten.

I fråga om statlig räddningstjänst (fjäll-, flyg- och sjöräddningstjänst) utövas tillsynen av den myndighet som svarar för räddningstjänsten. Rikspolisstyrelsen utövar tillsynen över fjällräddningsverksamheten. Räddningsverket ska dock utöva tillsynen över frågor som rör samordningen mellan den statliga räddningstjänstens olika grenar.

Tillsynen av transport av farligt gods är uppdelat på SRV, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, polismyndigheterna, Tullverket och Banverket samt till viss del Kustbevakningen. Räddningsverket har samordningsansvar för tillsynen på området.

SRV har ansvaret för tillsynsvägledningen för frågor om miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap 6 § miljöbalken i de fall frågorna regleras genom SEVESO-lagstiftningen. Verket är även central tillsynsmyndighet för SEVESO-lagen, medan länsstyrelsen är regional och kommunen lokal tillsynsmyndighet. När det gäller brandfarliga och explosiva varor finns ett centralt tillsynsansvar. Verket är tillståndsmyndighet för brandfarliga varor inom försvaret m m.

Informationsverksamhet

Räddningsverket informerar bland annat genom kungörelser, nyhetsblad, artiklar, videofilmer, råd och cirkulär m m, men också genom utbildningsverksamhet och informationsdagar. Exempel på rapporter och information från SRV är

- * "Säkerhetsredovisningar. Enkätundersökning 1996 hos tillsynsmyndigheterna" Räddningsverket, Arbetarskyddsstyrelsen, Naturvårdsverket (1997). PUBR61-186
- * "Säkerhetsrådgivare. Säkrare hantering av farligt gods", PUBB27-210
- * "Farligt Gods - säker Transport", (1999), PUBB20-006
- * "Räddningstjänst vid olycka med gaser", (1999), PUBU30-578
- * "Sorbenter för olje- och kemikaliespill", PUBR60-200
- * "Råd och stöd vid olyckor med ammoniak, klor och svavel", PUBB20-203
- * "Paragrafen mot stora kemikalieolyckor – en vägledning för tillämpning" Arbetarskyddsstyrelsen, Naturvårdsverket, Sprängämnesinspektionen, Statens räddningsverk (1995)
- * "Räddningsinsatser 1996", PUBI99-058
- * "Kommunal riskanalys nu och i framtiden", (1995) P 21-113
- * "Riskhantering i ett systemperspektiv, (1997), P21-195
- * Div. litteratur för utbildning av brandmän, brandförmän, brandmästare och brandingenjörer.
- * SÄI-INFO 1988:3 Tankbil - åtgärder för att minska konsekvenserna av en olycka
- * SÄI-INFO 2000:3 Formella krav på beslut om föreläggande eller förbud avseende hantering av brandfarliga varor
- * SÄI-INFO 2001:2 Destillation av brandfarliga lösningsmedelsrester

Kontaktpersoner

Bo Zetterström, Enheten för Farligt gods och kemi
Räddningsverket
651 80 Karlstad
Besöksadress: N:a Klaragatan 18
Tel. 054-13 50 00
Fax. 054-13 56 20
E-mail: bo.zetterstrom@srv.se
Webbplats. www.srv.se

Avdelningen för brandfarliga och explosiva varor
Räddningsverket
Box 1413
171 27 SOLNA
Besöksadress: Vretenvägen 13
Tel. 08-799 83 30
Fax. 08-29 52 25
Webbplats. www.srv.se

Register över gällande författningar och allmänna råd m m inom SRV:s ansvarsområde kan beställas hos Fritzes, Kundtjänst, 106 47 Stockholm, tel. 08-690 91 90, fax. 08-690 91 91.

Publikationer kan beställas från Publikationsservice på SRV, tel. 054-135710, fax. 054-135605, e-post: publikationsservice@srv.se. Material från tidigare Sprängämnesinspektionen kan beställas från avdelningens webbplats eller SRV:s adress i Solna.

SJÖFARTSVERKET (SjöV)

Lagar och förordningar

Lagen om åtgärder mot förorening från fartyg, SFS 1980:424
Förordningen om åtgärder mot förorening från fartyg, SFS 1980:789
Fartygssäkerhetslagen, SFS 1988:49
Fartygssäkerhetsförordningen, SFS 1988:594
Lagen om transport av farligt gods, SFS 1982:821
Förordningen om transport av farligt gods, SFS 1982:923
Förordningen om svavelhaltigt bränsle, SFS 1998:946
Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900
Förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet, SFS 2002:187

Instruktionsenliga uppgifter

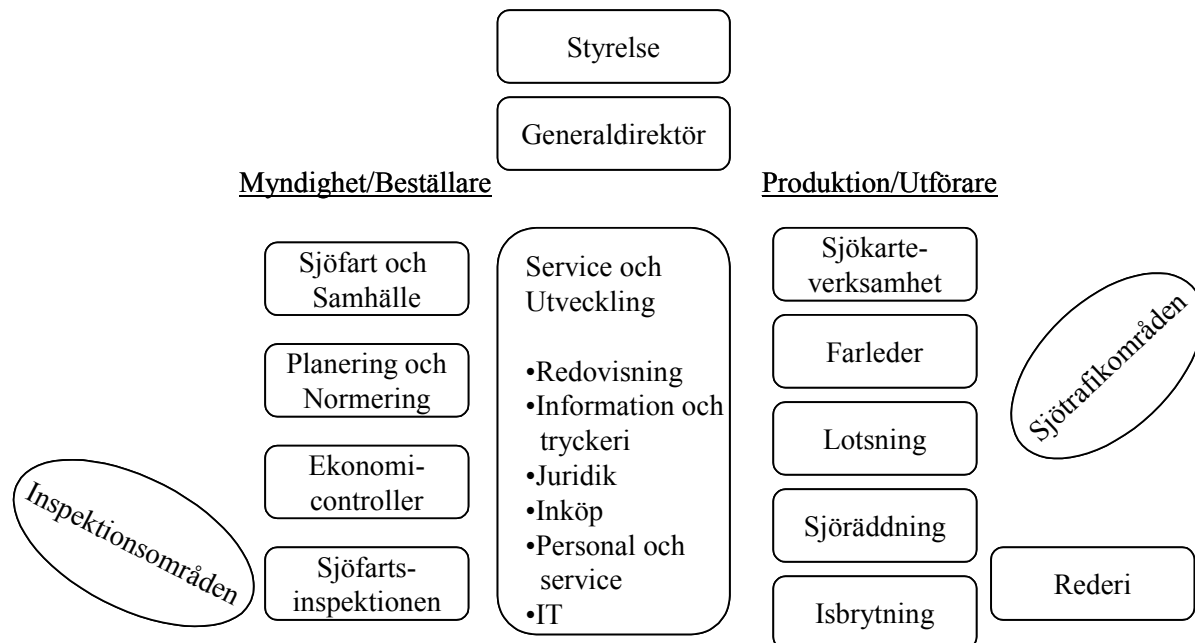
Enligt förordningen (1995:589) med instruktion för Sjöfartsverket är SjöV central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar, sektorsansvar, för sjöfarten. Den regionala organisationen är koncentrerad till Sveriges sjöterritorium, vilket är indelat i åtta sjötrafikområden och tre sjöfartsinspektionsområden.

Verkets huvuduppgifter är bl a att:

- utöva tillsyn över sjösäkerheten,
- svara för sjöräddning,
- svara för att sjöfartens påverkan på miljön minimeras,
- svara för beredskapsplanläggning i fråga om sjötransporter,

Organisationsschema

Sjöfartsverket sorterar under näringsdepartementet.

Föreskrifter och allmänna råd

Sjöfartsverkets föreskrifter följer internationella konventionen om säkerhet för människoliv till sjöss (SOLAS 1974, med ändringar), internationella konventionen om förhindrande av förorening från fartyg (MARPOL 73/78), konventionen om normer för utbildning, certifiering och vakthållning för sjöfolk (STCW-95), internationella lastlinjekonventionen (LL-66) och 1972 års internationella regler för förhindrande av kollisioner till sjöss (COLREG 1972).

SjöV har föreskriftsrätt enligt lagen och förordningen om åtgärder mot förorening från fartyg, fartygssäkerhetslagen och den tillhörande förordningen, lagen och förordningen om transport av farligt gods och enligt förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

Författningarna är uppdelade i grund- respektive ändringsförfattningar. Det innebär att eventuella ändringar till en föreskrift inte är inarbetade i grundföreskriften.

Exempel på föreskrifter:

- 1974:A 18 Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd för arbeten med tankar m m på fartyg
- 1975:A 6 Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd för arbeten med tankar m m på kemikalietankfartyg
- 1975:A 31 Säkerhetsanvisningar för arbeten med tankar m m på gastankfartyg
- 1975:A 42 Anvisningar angående säkerhetsåtgärder i samband med tankrengöring m m i fartyg som transporterar råolja
- SJÖFS 1985:19 Sjöfartsverkets kungörelse om åtgärder mot vattenförorening från fartyg (inklusive ändringsföreskrifter)
- SJÖFS 1989:12 Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter om befattningshavare med specialbehörighet för torrlasthantering vid transport av farligt gods i fartyg
- SJÖFS 1989:19 Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter och allmänna råd om hygieniska gränsvärden på fartyg
- SJÖFS 1991:8 Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter och allmänna råd om transport av farligt gods i hamn
- SJÖFS 1994:21 Sjöfartverkets kungörelse med föreskrifter för sjötrafiken m m
- SJÖFS 1995:7 Sjöfartsverkets kungörelse med föreskrifter och allmänna råd om hygieniska gränsvärden på örlogsfartyg
- SJÖFS 1999:14 Sjöfartsverkets föreskrifter (SJÖFS 1999:14) om tillämpningen av 1991 och 1992 års ändringar till 1973 års internationella konvention rörande förhindrande av förorening från fartyg
- SJÖFS 2000:14 Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om transport till sjöss av farligt gods i förpackad form
- SJÖFS 2001:2 Sjöfartsverkets föreskrifter om lastsäkring
- SJÖFS 2001:12 Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om mottagningar av avfall i hamnar

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Intern och extern utbildning av personal med bl a utbildning av räddningsledare i egen utbildningsanstalt (Räddningsskolan Arkö). Dessutom hålls internutbildningar av Sjöfartsinspektionens fartygsinspektörer.

Genom att delta i internationella kommittéarbeten, upprätthålls en aktuell kunskapsprofil.

Kontroll och tillsyn

Sjöfartsverket är ett affärsverk som svarar för sjöfartens säkerhet och framkomlighet. I serviceutbudet ingår lotsning, farleder och isbrytning (se instruktionsenliga uppgifter). Sjöfartsverket har även det operativa ansvaret och tillsynen för sjöräddningstjänst (människoliv). Beträffande kontroll och tillsyn över sjösäkerhet, fartyg, rederier, arbetsmiljö, yttre miljö m m, utövas den genom Sjöfartsinspektionen. Inspektionen har också viss tillsyn enligt förordningen om svavelhaltigt bränsle och enligt miljöbalken över anläggningar och anordningar på fartyg vad gäller ämnen som bryter ned ozonskiktet. Dessutom har Sjöfartsinspektionen tillsynen av hamnar beträffande avfallslämning från fartyg och när det gäller sjötransport av farligt gods. I förordningen om transport av farligt gods meddelas också att Kustbevakningen ska utöva tillsyn i den utsträckning som Sjöfartsverket beslutar i samråd med Kustbevakningen. En överenskommelse (SJÖMED nr 3 2000) finns därför om Kustbevakningens medverkan vid tillsyn av bland annat förpackat farligt gods.

Informationsverksamhet

Tidningen ”Sjörapporten”, som kommer ut med tio nummer per år, har karaktären av både personaltidning och extern kundinformationstidning.

Sjöfartsverket ger också ut informationsmaterial i form av bl a meddelanden, rapporter, föreskrifter, broschyrer och videofilmer.

Kontaktpersoner

Caroline Petrini
Sjöfartsverket/ Sjöfartsinspektionen
Fartygstekniska enheten
601 78 Norrköping
Besöksadress: Slottsgatan 82
Tel. 011-191439 (vx. 011-191000)
E-mail: caroline.petrini@sjofartsverket.se
Webbplats. www.sjofartsverket.se

Sakregister för gällande författningar och meddelanden i Sjöfartsverkets serie A och Sjöfartsverkets författningssamling (SJÖFS) finns i SJÖFS register och kan beställas från Fritzes AB, Kundtjänst, 106 47 Stockholm, tel. 08-690 91 90, fax. 08-690 91 91. Trycksaker, bl a Sjöfartsverkets föreskrifter, kan laddas hem eller beställas från verkets webbplats.

SOCIALSTYRELSEN (SoS)

Lagar och förordningar

Hälsa- och sjukvårdslagen, SFS 1982:763

Socialtjänstlagen, SFS 2001:453

Smittskyddslagen, SFS 1988:1472.

Miljöbalken, SFS 1998:808

Förordningen om tillsyn enligt miljöbalken, SFS 1998:900

Avfallsförordningen, SFS 2001:1063

Förordningen om bekämpningsmedel, SFS 1998:947

Förordningen om biocidprodukter, SFS 2000:338

Förordning om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap, SFS 2002:472

Instruktionsenliga uppgifter

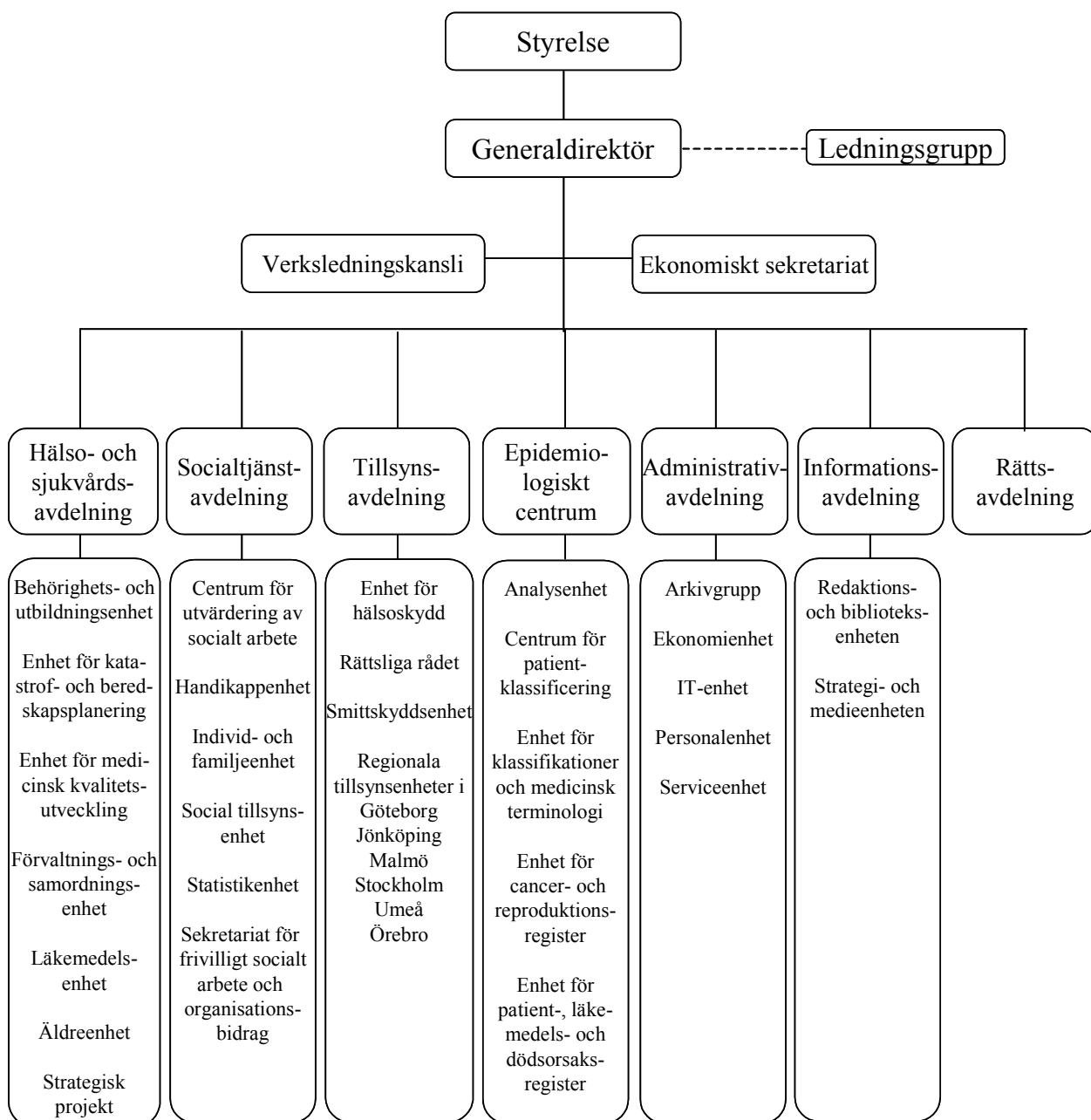
Förordning (1996:570) med instruktion för Socialstyrelsen säger att SoS är en central förvaltningsmyndighet för verksamhet som rör socialtjänst, hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet, tandvård, hälsoskydd, smittskydd m m Socialstyrelsen ska verka för god hälsa och social välfärd samt omsorg och vård av hög kvalitet på lika villkor för hela befolkningen.

Socialstyrelsen har bl a det övergripande ansvaret för inriktning och samordning av hälso- och sjukvård, socialtjänst, miljö- och hälsoskydd samt smittskydd vid stora olyckor, svåra påfrestningar på samhället i fred och i krig. Sos har, tillsammans med flera andra myndigheter, ett särskilt ansvar för samverkansområdet ”Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen.” vid fredstida krishantering och inför och vid höjd beredskap.

Socialstyrelsens enhet för Katastrof- och Beredskapsplanering anordnar bl a kurser och konferenser i detta sammanhang. Utbildning och övning är viktiga moment för att skapa en god och flexibel handlingsberedskap inför både svåra påfrestningar på samhället i fred och vid väpnat angrepp.

Organisationsschema

Socialstyrelsen sorterar under socialdepartementet.

Rådgivande organ

Vetenskapliga råd
 Kunskapscentrum för Strålningsmedicin vid katastrofer
 Kunskapscentrum för Mikrobiologisk beredskap
 Kunskapscentrum för Katastroftoxikologi
 Medicinska expertgrupper (MEG)
 Giftinformationscentralen

Föreskrifter och allmänna råd m m

Socialstyrelsen har som tillsynsmyndighet rätt att utfärda föreskrifter. SoS utarbetar vidare allmänna råd, riktlinjer, vägledningar och dessutom produceras kunskapsöversikter samt expertsammanställningar.

Socialstyrelsen har exempelvis utgivit följande material på området:

- SOSFS 1989:39 Socialstyrelsens allmänna råd om desinfektion av avloppsvatten från sjukhus, laboratorier m.fl.
- SOSFS 1994:29 Socialstyrelsens föreskrifter. Tillstånd för användning av vissa bekämpningsmedel.
- SOSFS 1999:27 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården.
- SOSFS 2001:8 Socialstyrelsens allmänna råd om försiktighetsmått vid hantering och märkning av sådant biologiskt avfall som kan medföra olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken.
- Allmänt råd 1991 Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer (reviderat 1996).

*SoS-rapport 1995:15 Sjukvården kemskydd – sanering och behandling i fred, kris och krig.

*SoS-rapport 1998:3 Kemiska olyckor och katastrofer.

*Riktlinjer: Medicinsk katastrofberedskap

Kunskapsuppbyggande verksamhet

Socialstyrelsen har genom etablerande av kunskapscentra för Strålningsmedicin, Mikrobiologisk beredskap och Katastroftoxikologi, säkerställt att spetskompetens finns tillgänglig och att beredskap att möta allvarliga situationer inom dessa områden finns. Inom beredskapen för kemikalieolyckor finns idag etablerat samarbete inom ramen för Kunskapscentrum för Katastroftoxikologi och inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen, med såväl SRV som FOI runt frågeställningar rörande kemikalieolyckor. Genom samverkan med dessa och Giftinformationscentralen samt delar av det nyetablerade nätverket för Katastrofmedicin, säkerställs att väsentligt medicinskt utvecklingsarbete inom bl a C-området sker.

I Socialstyrelsens hälsoskyddsansvar ingår att svara för medicinska och hygieniska bedömningar som krävs i olika sammanhang i arbetet enligt miljöbalken, t ex i framtagandet av miljökvalitetsnormer.

Inom området personsanering har ett flertal studier genomförts för att dels kvalitetssäkra byggda saneringsanläggningar, men också för att utveckla lämpliga saneringsmetoder.

Uppföljning av inträffade katastrofer genomförs inom ramen för KAMEDO (Katastrofmedicinska organisationskommittén) i syfte att dra lärdom i samband med dessa händelser.

Kontroll och tillsyn

Den centrala tillsynen av hälso- och sjukvård, socialtjänst, hälsoskydd m m, utövas av Socialstyrelsen. I vissa avgränsade frågor blir tillsynsansvaret delat med annan myndighet. SoS har också det centrala tillsynsansvaret för vissa avfallsslag i avfallsförordningen. På länsnivå svarar länsstyrelsen för tillsyn av socialtjänst och hälsoskydd.

Socialstyrelsen är även tillståndsmyndighet för användning av bekämpningsmedel mot t ex ohyra. Styrelsen är också ansvarig för tillsynsvägledningen enligt förordningen om tillsyn enligt miljöbalken av:

- * frågor om hälsoskydd i bostäder, lokaler m m samt övriga hälsoskyddsfrågor av hygienisk eller medicinsk karaktär,
- * frågor som SoS beslutat enligt förordningarna om bekämpningsmedel och biocidprodukter,
- * vissa av de avfallsslag som anges i avfallsförordningen.

Informationsverksamhet

En viktig del av Socialstyrelsens verksamhet är informationsverksamheten. SoS informerar berörda regionala och lokala myndigheter, motsvarande samordnar med andra myndigheter i situationer med akuta händelser. Inom t ex smittskyddsområdet ansvarar Socialstyrelsen för samordningen och således även för informationen på området. Vidare informerar SoS om aktuell kunskap m m enligt ovan.

Tjänsteman i beredskap

Socialstyrelsen har en dygnetruntbereidskap via en befattningshavare - ”Tjänsteman i Beredskap (TiB)” - som kan nås via SoS Alarm eller via 060-10 90 10 för information och sammankoppling med Socialstyrelsens interna och externa experter.

Vidare har Socialstyrelsen en förberedd krisorganisation för att effektivt kunna möta stora och omfattande händelser med beröring till verksamhetsområdet. I dessa situationer sker även samverkan med övriga berörda myndigheter för att uppnå dels nödvändigt informationsutbyte, men också för att lämna en samstämd information till såväl regering som allmänhet och media.

Kontaktperson

Jonas Holst
Enheten för Katastrof- och beredskapsplanering
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
Tel. 08-555 530 17
Fax. 08-555 532 87
E-post: jonas.holst@sos.se
Webbplats. www.sos.se

Föreskrifter, allmänna råd och andra publikationer kan laddas hem från webbplatsen eller beställas hos Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67, e-post socialstyrelsen@strd.se eller från butiken på webbplatsen.

Schematisk översikt av ansvaret för viktigare uppgifter angående förebyggande av och skadebegränsande åtgärder vid kemikalieolyckor

Läsanvisning

Lagstiftningens uppbyggnad innebär att den kemiska industrin och transportörer m fl har ansvaret för säkerheten för sin kemikaliehantering. Detta gäller särskilt förhindrandet av kemikalieolyckor. Med kemikalieolycka menas här ett okontrollerat utflöde av kemikalier som kan ge skador på människor, miljön eller egendom. Om en olycka ändå inträffar, har kommunen eller staten skyldighet och ansvar för att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa skador.

Här behandlas endast myndigheternas ansvar. Därför kan vissa ansvarsområden saknas vid en närmare granskning.

Denna del är ett försök att på ett någorlunda schematiskt sätt presentera ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna. Syftet är främst att underlätta SAMKEM-myndigheternas samordningsarbete, men översikten kan även användas i informationssyfte.

Del 2 börjar med klassificering av produkter och ämnen och fortsätter med planer, beslut och tillstånd som ligger till grund för en verksamhetsetablering. Del 2 och slutar med vilka som har ansvar för räddningsinsatsen om en olycka händer och vilka som har tillsynsansvaret i olika avseenden.

Arbetet har i första hand varit inriktat på SAMKEM-myndigheternas ansvar och roller, men för att få en så heltäckande bild som möjligt har även andra myndigheter och organ behandlats.

Det är viktigt att läsa igenom rubriktexterna till varje avsnitt eftersom det här ofta ges definitioner eller andra förklaringar till hur uppgifterna ska tolkas. Längst bak i häftet kan man hitta förkortningsförklaringar.

Uppgifterna som myndigheterna ansvarar för återfinns i inrutade avsnitt under varje rubrik. I de fall där flera myndigheter (skilda med /) är ansvariga ska detta tolkas som centralt/regionalt/lokalt ansvar.

Myndigheterna kan ha olika begrepp som man arbetar efter, t ex liv, djur, hälsa, människor och miljö. I denna text sammanfattas dessa med "människor och miljö". I det enskilda fallet används respektive begrepp. Begreppen farliga ämnen, kemiska ämnen och produkter, farligt gods, olja och andra skadliga ämnen, giftiga ämnen samt brandfarliga och explosiva varor sammanfattas med kemikalier. I det enskilda fallet används också här respektive begrepp.

A UNDERLAG, KUNSKAPSFÖRSÖRJNING FÖR FYSISK PLANE- RING, ARBETSMILJÖ OCH YTTRE MILJÖ M M

Under respektive rubrik redovisas de huvuduppgifter som myndigheterna har samt några av de övriga uppgifter som respektive myndighet kontinuerligt uppdaterar för sitt eget arbete med förebyggande av olyckshändelser, skadebegränsande insatser och tillsyn.

1 KLASSIFICERING AV KEMIKALIER SAMT OLIKA SAMMANSTÄLLNINGAR

1.1 Klassificering

Klassificeringen av en kemikalie syftar till att klargöra dess egenskaper. Det kan vara hälso- eller miljöfarliga egenskaper eller egenskaper för klassificering enligt de kriterier som finns i farligt godslagstiftningen.

Utarbeta och fastställa kriterier för bedömning av kemikaliers hälso- och miljöfarliga egenskaper.	KEMI
Utge regler för klassificering av kemiska produkter och ämnen med avseende på hälso- och miljöfarlighet.	KEMI
Utarbeta och fastställa kriterier för bedömning av kemikaliers explosiva och brandfarliga egenskaper.	SRV, SjöV
Översätta och offentliggöra internationella regler om landtransporter av farligt gods och utge i författningar angående kriterier för klassificering av farligt gods vid landtransport.	SRV
Tillhandahålla och delge beslut angående internationella kriterier för klassificering av farligt gods vid lufttransport.	Lfv

1.2 Olika sammanställningar

Utfärda föreskrifter om hygieniska gränsvärden som innehåller gränsvärdeslista samt förteckning över ämnen som inte får hanteras och över ämnen som får hanteras endast efter tillstånd (se AFS 2000:3).	AV
Utfärda föreskrifter i fråga om tekniska anordningar och ämnen som kan föranleda ohälsa eller olycksfall, innehållande förteckning över ämnen för vilka det ställs särskilda krav vid hantering, villkor om tillverkning samt märkning eller annan produktinformation.	AV, SRV

Utge förteckningar med exempel på hälso- och miljöfarliga ämnen samt på cancer- och allergiframkallande ämnen.	KEMI
Ta fram vägledning vad gäller miljö kvalitetsnormer (MKN).	NV
I enskilda ärenden, projekt etc, ta fram eller låta ta fram förteckningar över miljöfarliga ämnen.	NV, KEMI
Utarbeta vägledande förteckning över farligt avfall utifrån EU:s avfallsförteckning.	NV
Upprätta och ge ut förteckning över brandfarliga och explosiva varor enligt 7 och 10 §§ (1988:1145).	SRV
Utge i författning ämneslistor över farligt gods vid <ul style="list-style-type: none"> • landtransport • sjötransport • lufttransport 	SRV SjöV Lfv
Utge i författning lista över hygieniska gränsvärden på fartyg (SJÖFS 1989:19).	SjöV
Utge allmänna råd om hantering av riskavfall från sjukhus och liknande inrättningar.	SoS

Sverige har 15 nationella miljö kvalitetsmål, som antagits av riksdagen. Ett av målen är ”Giftfri miljö”, för vilket Kemikalieinspektionen är ansvarig myndighet. Detta mål, men även de övriga, kommer att ställa ytterligare krav på t ex hantering och användning av kemikalier. Sammanställningar över de olika delmålen finns på Naturvårdsverkets hemsida, www.naturvardsverket.se. Länsstyrelsen har fått i uppgift att bryta ner de nationella miljömålen till regionala mål och att arbeta med uppföljning av målen på regional nivå.

2 UPPGIFTER OM HANTERING OCH FÖREKOMST AV KEMIKALIER

Under detta avsnitt redovisas den information om kemikaliers förekomst och hantering som kan finnas hos myndigheten.

Med hantering menas, enligt 4 § 14 kap miljöbalken, tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden. Bl a i den s k SEVESO-lagen regleras verksamheter som hanterar och förvarar vissa typer och mängder av kemikalier.

I lagen om transport av farligt gods definieras transport som förflyttning av farligt gods med transportmedel samt sådan lastning, lossning, förvaring och annan hantering av det farliga godset som utgör ett led i förflyttningen. Som transport anses dock inte förflyttning som sker endast inom ett område där tillverkning, lagring eller förbrukning av farligt gods äger rum.

<p>Ha uppgifter om hantering av sådana ämnen som AV lämnar tillstånd för t ex:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bekämpningsmedel klass 1 enligt AFS 1998:6, Bekämpningsmedel, • vissa ämnen enligt AFS 2000:3, Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar, <ul style="list-style-type: none"> • asbest enligt AFS 1996:13, Asbest. 	AV
<p>Ha viss information om enskilda arbetsställen. Inventera via regionala eller centrala projekt avseende viss typ av anläggning eller hantering av visst ämne.</p>	AV
<p>Mottaga uppgifter från verksamhetsutövare där vissa mängder av något eller några av de farliga ämnen som anges i bilagan till SEVESO-förordningen förekommer eller kan förekomma. Uppgifterna ska bl a innehålla</p> <ul style="list-style-type: none"> • information om anläggningen och de farliga ämnena, • information om verksamhetens omgivning, organisation och driftsystem, <ul style="list-style-type: none"> • identifiering och analys av olycksrisker, • uppgifter om förebyggande åtgärder mot olyckor. 	AV/ LST/Kommun
<p>Föra produktregister över kemiska produkter och biotekniska organismer som kan hänföras till något av de varuslag som anges i bilagan till förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer, med uppgifter om kvantitet, bedömning av hälsofarlighet, halter av hälsofarliga ämnen, produktens namn, tillverkare, importör, inom vilken bransch produkten används och vilken funktion den har.</p>	KEMI
<p>Analysera kemikalieflöden i samhället.</p>	KEMI
<p>Utarbeta statistik över kemikalieförsäljning och användning.</p>	KEMI
<p>Ha uppgifter över godkända bekämpningsmedel,</p> <ul style="list-style-type: none"> -namn -klassificering -volym -sammansättning -användningsområden -tillverkare. 	KEMI

3 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGAR FÖR MÄNNISKOR OCH MILJÖ

Vid tillståndsbeslut och andra beslut som har betydelse för skyddet av människors hälsa, miljön och hushållningen med mark, vatten och andra resurser, är det viktigt att förutsättningarna för miljön beaktas. Besluten ska därför grundas på en beskrivning och analys av beslutens konsekvenser för dessa intressen. Detta uppnås genom miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), se 6 kap miljöbalken.

Insamla och sammanställa dokumentation för åtgärder inom arbetsmiljöområdet, bl a som underlag vid fastställande av hygieniska gränsvärden och bestämning av ämnen som inte får hanteras och ämnen som får hanteras endast efter tillstånd.	AV
Insamla, sammanställa och bedöma dokumentation om kemiska ämnens hälso- och miljöfarlighet.	KEMI
I handlingsprogram, bedömningsgrunder och i projekt, enskilda ärenden etc, insamla och sammanställa dokumentation om MKB för människa och miljö (yttre miljö).	NV
Insamla och sammanställa dokumentation om effekter av brandfarliga och explosiva varor som kan påverka bedömning av riskavstånd.	SRV
Ta fram underlag om kemikaliers uppförande på land speciellt från räddningstjänstsynpunkt.	SRV

4 ÖVRIGT UNDERLAG

Exempel på övrigt underlag kan vara kartor över miljö känsliga områden och statistik över olyckor .

Slutsatser som kommer fram efter tillbud, olyckshändelser etc återförs till myndigheterna och bildar där underlag för förebyggande arbete eller skadebegränsande insatser.

Samordna myndigheternas planeringsunderlag för tillämpning av PBL samt 3 och 4 kap MB.	BoV
Följa tillämpningen av PBL och lovärenden samt verka för erfarenhetsåterföring för planer och beslut enligt PBL och BVL.	BoV
Ta fram statistik över kemikalier samt försäljning och användning av dessa (produktregister).	KEMI

Utge allmänna riktlinjer och tips i arbetet med kemiska ämnen och produkter för att förhindra olyckor.	AV, KEMI, NV m fl
Ha ett ansvar som central kemikaliekontrollmyndighet att bevaka utvecklingen vad gäller kemiska hälso- och miljörisker.	KEMI, NV m fl
Motta arbetsskaderapporter, över alla till försäkringskassan anmälda arbetsskador och föra statistik över dessa i ISA (Informationssystem om arbetsskador).	AV
Motta rapporter och dokumentation över utförda yrkeshygieniska mätningar. Detta används bl a som underlag för ändring av hygieniska gränsvärden.	AV
Sammanställa olycks- och tillbudsrapportering från inspektioner.	AV
Följa upp arbetsmiljöproblem genom informationssystemet om arbetsskador.	AV
Utfärda föreskrifter inom arbetsmiljöområdet. Utger t ex rapporter i "Arbetsmiljöverkets rapportserie" och böcker om arbetsmiljö.	AV
Expertbibliotek för arbetsliv och arbetsmiljö. Ge ut rapporter i serien "Arbete och hälsa".	Arbetslivsinstitutet
Motta olycksfalls- och tillbudsrapporter för brandfarliga och explosiva varor.	SRV/Kommun RN/Polismyndighet
Samla in information över olyckor som kräver stora hälso- och sjukvårdsinsatser.	SoS/KAMEDO
Kartlägga vård- och kirurgplatser, expertis och brännskadeplatser.	SoS
Följa upp hälso- och sjukvårdsaspekter omkring olyckshändelser. Utger KAMEDO-rapporter (Liber).	SoS
Upprätta slutrapport efter större operationer till sjöss. Dessa ligger sedan till grund för materielanskaffning eller nyutveckling av material.	KBV

Ta fram statistik över utsläpp av olja och andra skadliga ämnen till sjöss.	KBV
Göra riskbedömningar för sjötransporter av olja och andra skadliga ämnen för dimensionering av Kustbevakningens beredskap.	KBV
Tillhandahålla planeringsunderlag enligt 6 kap 12 § MB, bl a till den som ska upprätta MKB.	LST
Utreda fartygsolyckor, olycksfall och tillbud samt föra statistik över olyckor med fartyg. Ansvara för sjöräddning, där räddning av människor i sjönöd och sjuktransporter från fartyg ingår.	SjöV
Samla in statistik över olyckor som krävt räddningstjänstinsatser på land.	SRV
Samla in insatsrapporter från räddningskårerna i en informationsbank (RIB). Sammanställa och informera om slutsatser.	SRV
Lämna underlag till statistik över trafikolyckor till väghållare och i vissa fall till SCB.	Polismyndighet
Ansvara för riskbedömningar och riskanalyser vid bombhot eller liknande hot enligt 2 och 23 §§, polislagen.	Polismyndighet
Utarbeta råd för hur länsstyrelserna bör utforma miljöhandböcker vid ingripande mot olje- och kemikalieutsläpp, t ex meddelande nr 1579 (s k miljöatlas).	NV
Utarbeta s k miljöatlas för kust- och inland på regional nivå.	LST
Medverka vid utarbetande av s k miljöatlas för kust- och inland.	Kommun
Föra förteckning över de byggnader och anläggningar där regelbunden brandsyn ska förrättas.	Kommun RN

B FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

Med förebyggande åtgärder menas här åtgärder som vidtas för att förhindra olyckshändelser samt åtgärder som vidtas i förväg för att begränsa skador, om en olycka ändå skulle inträffa.

Fysisk planering - dvs den planering som avser användningen av mark och vatten samt bebyggelseutveckling - är ett sätt att reglera dessa frågor. Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark- och vattenområde (1 kap 2 § PBL).

Vidare regleras dels etableringen av kemikalieanläggningar etc, och dels själva hanteringen av kemikalier. För att förebygga olyckor har myndigheterna dessutom utgivit ett antal föreskrifter och andra regler som rör hanteringen.

1 PLANERING

Här behandlas planer som rör risker med kemikaliehantering (yttre miljöskydd, hälsa och säkerhet vid markanvändning och bebyggelseplanering, hushållning med mark och vatten, räddningstjänst etc).

1.1 Översiktsplaner

Översiktsplaner ska ange markanvändning och bebyggelseutveckling i grova drag och enligt PBL ge vägledning för beslut om användning av mark- och vattenområden. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan för hela kommunen. Industriområden med sina skyddsavstånd bör redovisas, liksom områden som behöver skyddas för exploatering. Kommunen kan också ange att vissa farliga anläggningar bör försvinna på sikt eller rekommendera vilka vägar som bör användas för transport av farligt gods. Se även sektorsplaner och program nedan.

Kommunerna har ansvar för den lokala miljöutformningen. Länsstyrelsen ska samordna statens intressen i den fysiska planeringen och särskilt bevaka frågor avseende hälsa och säkerhet, riksintressen, mellankommunal samordning samt miljö kvalitetsnormer och ingripa vid behov.

Förmedla kunskap och erfarenheter från centrala myndigheter samt verka för samordning och vid behov ta initiativ till förändringar.	BoV
Utarbeta allmänna råd, t ex beträffande översiktsplaner.	BoV

1.2 Sektorsplaner och program

Sektorsmyndigheter är sådana som har ansvar för vissa särskilda frågor. Exempel på sektorsmyndigheter är Vägverket, Banverket och Skogsstyrelsen. Sektorsmyndigheter ska enligt sin instruktion tillhandahålla planeringsunderlag för tillämpning av PBL och vissa delar i miljöbalken. De ska också utarbeta miljökonsekvensbeskrivningar för enskilda projekt där de är verksamhetsutövare och ge vägledning för hur sådana ska utarbetas. Enligt 2 § förordningen om hushållning med mark- och vattenområden ska centrala förvaltningsmyndigheter efter samråd med Boverket, andra berörda centrala förvaltningsmyndigheter och berörda länsstyrelser, lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som myndigheten bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap MB.

Flertalet sektorsmyndigheter har redan utarbetat rapporter i samarbete med Boverket, vilka beskriver vilket underlag som finns och hur man enligt myndigheternas uppfattning bör beakta sektorsintresset i planer och beslut i PBL och MB. I flera fall behövs en komplettering med uppgifter om hur hälso- och säkerhetsaspekterna ska behandlas i den fysiska planeringen. Under perioden 1989-1998 utarbetade Boverket sex rapporter om hälsa och säkerhet i fysisk planering.

När det gäller MKB har Boverket utarbetat ”Boken om MKB” (1996) och i samarbete med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Socialstyrelsen ”MKB för detaljplan” (2000).

Samordningsansvar för PBL, t ex beträffande statliga myndigheters planeringsunderlag avseende hälsa och säkerhet.	BoV
Utarbetande av underlag för planering enligt PBL.	SRV, SoS, NV, SjöV m fl
Tillse att sektorsmyndigheter utarbetar vägledning för MKB.	NV

1.3 Räddningstjänstplaner

Den kommunala räddningstjänstplanen anger bl a räddningskårens organisation, insatstid till kommunens olika delar, hur allmänheten ska varnas och informeras vid allvarliga olyckshändelser vid anläggningar som anges i 43 § RåL, s k riskanläggningar, och vid anläggningar som omfattas av SEVESO-lagstiftningen. Planen anger också avtal om räddningstjänst, vattentäkter och andra områden där olyckor kan vålla allvarliga skador i miljön.

För statlig räddningstjänst ska det också finnas räddningstjänstplaner. Sjöräddningstjänst och miljöräddningstjänst till sjöss sker enligt 27 och 27 b §§ RåL inom Sveriges sjöterritorium, med undantag för vattendrag, kanaler, hamnar samt andra insjöar än Vätern, Vättern och Mälaren samt inom Sveriges ekonomiska zon.

Upprätta (i samråd med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken) och anta räddningstjänstplan.	Kommun
Tillställa länsstyrelse och SRV räddningstjänstplan.	Kommun
Upprätta särskild plan för sådan verksamhet som anges i 10 § SEVESO-lagen.	Kommun
Upprätta plan för sjöräddningstjänsten om efterforskning och räddning av människor och för sjuktransporter från fartyg.	SjöV
Upprätta plan för miljöräddningstjänsten till sjöss när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet.	KBV
Besluta om ändring av kommunal räddningstjänstplan efter framställning från SRV (32 § RåF).	Regeringen (försvarsdep)

1.4 Övriga planer

Arbetsgivare ska med stöd av AML och SEVESO-lagstiftningen, upprätta en **intern plan** för räddningsinsatser. Detta gäller verksamheter som omfattas av den högre kravnivån enligt SEVESO-lagen. Planen ska innehålla detaljer om räddningsåtgärder inom anläggningen i händelse av en storolycka. Den interna planen ska också innehålla uppgifter om vilka som har befogenhet att vidta åtgärder enligt planen.

Utge föreskrifter om intern åtgärd vid brand eller gasutströmning som innebär fara för olycksfall eller akut ohälsa.	AV
Meddela föreskrifter om innehållet i den interna planen för räddningsinsatser vid en SEVESO-anläggning.	SRV

2 REGLERINGAR SOM BERÖR OLYCKSRISKER VID KEMIKALIEHANTERING

2.1 Områdesbestämmelse, detaljplan, bygglov

Dessa planer och beslut gäller bebyggelse, anläggningar, lager och vägar, däremot inte transporter.

Områdesbestämmelser kan antas om kommunen vill säkerställa syftet med översiktsplanen inom begränsade områden eller en lämplig användning av områden som är av riksintresse enligt miljöbalken.

Kommunen antar sina egna detaljplaner och områdesbestämmelser och lämnar bygglov. Bygglov krävs t ex för cisterner eller andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser.

Central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö, hushållning med mark- och vattenområden, fysisk planering samt byggande och boende.	BoV
Granska och eventuellt överpröva detaljplaner med avseende på hälsa och säkerhet, riksintressen, mellankommunal samordning och MKN. (Enligt särskilda förordnanden enligt 12 kap 4 § PBL kan motsvarande regler gälla bygglov)	LST
Remissinstans om detaljplan upprättas kring anläggning eller lager med brandfarliga eller explosiva varor (jfr 5 kap 20§ PBL).	SRV/kommun RN

2.2 Prövning enligt miljöbalken

Målet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. MB bildar en övergripande lagstiftning som rör all miljöpåverkan. För att miljöbalkens mål ska kunna uppnås ska dess regler tillämpas så att

- * människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter, oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
- * värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
- * den biologiska mångfalden bevaras,
- * mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
- * återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Miljöbalkens tillämpningsområde är direkt kopplat till målet om en hållbar utveckling. MB är nämligen tillämplig på alla verksamheter eller åtgärder som inte är av försumbar betydelse för dess mål. Alla typer av åtgärder som kan få betydelse för de intressen MB avser att skydda berörs, oavsett om de ingår i den enskildes dagliga liv eller i någon form av näringsverksamhet.

2 kap MB handlar om hänsynsregler, där bl a försiktighetsprincipen, produktvalsregeln samt regler om hushållning, kretslopp och lämplig lokalisering av verksamheter och åtgärder, ställer krav på verksamhetsutövaren. Tillsynsmyndigheterna har befogenhet att direkt lägga hänsynsreglerna till grund för förelägganden och förbud.

I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) framgår vilka verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt.

2.2.1 Prövning av miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Med begreppet miljöfarlig verksamhet avses all användning av mark, byggnader eller anläggningar som på ett eller annat sätt innebär utsläpp till mark, luft eller vatten eller annan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Hälsoskydd är åtgärder för att förebygga eller undanröja olägenhet för människors hälsa. Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd regleras i 9 kap MB. Regler som berör området finns i MB:s samtliga sju avdelningar. Av särskild betydelse är 1 kap 1§ och 2 kap MB.

Enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan tillstånd enligt MB:

1. anlägga eller driva fabriker, andra inrättningar eller annan miljöfarlig verksamhet,
2. släppa ut avloppsvatten, eller
3. släppa ut eller lägga upp fast avfall eller andra fasta ämnen, om åtgärden har beteckningen A eller B i bilagan till denna förordning.

Det är också förbjudet att utan tillstånd enligt MB anlägga eller driva en miljöfarlig verksamhet i de fall farliga ämnen, som innebär en miljöfarlig hantering enligt bilagan till ovanstående förordning, ingår eller avses ingå i verksamheten.

Miljöbalken reglerar inte transporter annat än i sådana fall när transporten rör den prövade anläggningen. Trafikanläggningar kan prövas enligt MB.

Lagen omfattar dels tillståndsgivning där särskilda villkor kan föreskrivas och dels tillsynsprövning där särskilda råd, förelägganden, förbud eller liknande kan föreskrivas. Överklagningsärenden prövas av miljööverdomstolen eller miljödomstolen beroende på prövningsinstans. Vid prövningen enligt MB tas frågor upp som rör normal drift, men även risker för yttre miljö vid driftstörningar och olyckor bedöms. Detta leder till villkor av olika slag i de enskilda besluten för varje prövad verksamhet. Villkoren kan t ex röra sig om rent tekniska åtgärder eller beredskapsåtgärder.

Verksamhetsutövaren har ett ansvar för egenkontroll av sin verksamhet. Huvudregeln om egenkontroll i 19§ 26 kap MB gäller alltid i alla verksamheter och åtgärder som MB är tillämplig på. Här framgår syftet med egenkontroll och mätningar, recipientkontroll samt att hålla sig underrättad om miljöpåverkan från verksamheten. Dessutom finns förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll som innehåller ytterligare krav för den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 9 eller 11-14 kap MB.

2.2.2 Prövning av vattenverksamhet

Bestämmelser som är särskilt inriktade på vattenverksamhet finns i 11 kap MB. MB:s gemensamma bestämmelser, däribland de allmänna hänsynsreglerna, gäller naturligtvis också för vattenverksamhet. Detta innebär att miljöaspekterna kommer att få större betydelse vid prövning av vattenverksamhet, t ex skydd av grundvatten vid kemikaliehantering. Vattenverksamhet beaktas också inom PBL.

Allmänt om tillståndsprövningen enligt miljöbalken (MB)	
Utarbeta allmänna råd för prövning enligt MB och för MKB.	NV
Utarbeta föreskrifter för prövning enligt MB vilka tillgodoser internationella åtaganden t ex föreskrifter om förbud mot utsläpp till grundvatten av vissa ämnen (SNFS 1996:11).	NV
Utfärda föreskrifter och allmänna råd för t ex vattenverksamhet och skydd av grundvattentäkter.	NV, FV, SJV, LV
Prövning i miljödomstol	
Kungöra i ortstidning så att den som berörs av verksamheten ges tillfälle att yttra sig enligt 3-8 §§ 22 kap MB.	MD
Tillståndsmyndighet enligt MB. En särskild lista över prövningspliktiga verksamheter finns i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).	MD
Remissorgan vid prövning.	NV, Kammarkollegiet, SRV, SoS, FV, LST, kommun MH m fl
Beslutande i överklagningsärenden.	Miljööverdomstolen Högsta Domstolen

Prövning i länsstyrelsen	
Kungöra i ortstidning eller på annat lämpligt sätt bereda den som kan beröras verksamheten ges tillfälle att yttra sig enligt 4§ 19 kap MB.	LST
Tillståndsmyndighet enligt MB för vissa verksamheter enligt bilagan till förordningen (se miljödomstol).	LST
Remissorgan vid prövning.	NV, kommun MH, m fl såsom KBV, FV
Beslutande i överklagningsärenden.	Miljödomstol Miljööverdomstol
Beslutsmyndighet vad gäller anmälan för vissa verksamheter enligt MB och bilagan till förordningen (se miljödomstol).	Kommun MH

2.5 Prövning enligt avfallsförordningen

Beslutar vid tillståndsprövning enligt MB och avfallsförordningen, om behandling av sådant avfall som uppkommit hos annan verksamhet.	MD/LST
Remissorgan vid prövning.	se prövning i MD eller LST
Ge tillstånd för yrkesmässig transport av avfall.	LST
Utfärda föreskrifter om tillstånds- och anmälningsplikt för yrkesmässig transport av avfall.	NV
Utge allmänna råd om farligt avfall.	NV
Ge tillstånd vad gäller in- och utförsel av farligt avfall till och från Sverige.	NV

2.6 Tillstånd för hantering av kemikalier

Vissa särskilt farliga kemikalier kräver tillstånd för att få hanteras. Det ställs krav på de som är verk-samma i olika led av kemikaliehanteringen att de skaffar sig den kunskap och den kompetens som behövs för att kunna bidra till en säker hantering. Detta ingår i det s k kunskapskravet i 2 kap MB om de allmänna hänsynsreglerna. Vidare regleras vem som ska ha tillgång till särskilt farliga ämnen och produkter. (Angående transporter av farligt gods, se avsnitt 3)

Allmänt	
Ge tillstånd för hantering av vissa ämnen, t ex enligt AFS 2000:3, Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar.	AV
Tillståndsmyndighet för: <ol style="list-style-type: none"> yrkesmässig import av livsfarliga kemiska produkter från länder utanför EU, yrkesmässig överlåtelse av livsfarliga eller mycket farliga kemiska produkter och annan än yrkesmässig import eller hantering av livsfarliga eller mycket farliga kemiska produkter från länder utanför EU. 	LST
Brandfarliga varor	
Tillståndsmyndighet för hantering utom för Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket (SRV).	Kommun BN
Samråda vid tillståndsgivningarna enligt 26 § förordningen om brandfarliga och explosiva varor med Kommun RN, SRV, andra kommunala eller statliga myndigheter som berörs av ärendet.	Kommun BN
Explosiva varor	
Ge tillstånd för tillverkning, behandling m m och sådan hantering eller import som sker i anknytning till tillverkning, be-handling m m (se 23§ p 1-4, SFS 1988:1145)	SRV
Ge tillstånd för hantering eller import i övriga fall.	Polismyndighet
Ska vid tillståndsgivning samråda med kommun BN, RN, andra kommunala och statliga myndigheter som berörs av ärendet enligt 27 § förordningen om brandfarliga och explosiva varor.	SRV, Polismyndighet

Bekämpningsmedel	
Pröva frågor om bekämpningsmedel som ska importeras, saluhållas, överlåtas eller användas.	KEMI
Ge tillstånd för användning av vissa bekämpningsmedel i klass 1 enligt AFS 1998:6, Bekämpningsmedel.	AV
Ge tillstånd för användning av bekämpningsmedel i klass 1 när medlet avser åtgärder mot ohyra och skadedjur enligt 9 § 9 kap MB.	SoS
Ge tillstånd för att använda bekämpningsmedel i klass 1 när medlet avser verksamhet som huvudsakligen berör jordbruk, skogsbruk eller trädgårdsskötsel.	SJV/LST (lantbruk)
Reglera användning och spridning av bekämpningsmedel genom föreskrifter, t ex SNFS 1997:2.	NV
Asbest	
Beslutsmyndighet för slutligt omhändertagande, deponering i enlighet med MB.	MD/LST
Rivningslov i samband med rivning av byggnader.	Kommun BN
Beslutsmyndighet för tillstånd för hantering av asbest enligt AFS 1996:13, Asbest.	AV
Beslutsmyndighet för tillstånd för hantering av asbest vid rivning, enligt AFS 1996:13, Asbest.	AV

2.7 Regler för teknisk utrustning

Det finns grundläggande regler som ska gälla generellt för alla tryckkärl, cisterner, rörledningar etc oberoende av material och tillverknings sätt. Exempel på detta är Arbetsmiljöverkets föreskrifter om tryckkärl (AFS 1999:6) och tryckbärande anordningar (AFS 1999:4), SRV:s föreskrifter om öppna cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor (SÄIFS 2000:4) och Tryckkärlsstandardiseringens normer för hållfasthetsberäkningar m m av tryckkärl. Dessutom finns särskilda regler som beskrivs nedan.

Utge regler om utrustningar för explosionsfarlig miljö (AFS 1995:5).	AV
Utge regler för medicinteknisk utrustning (LVFS 2001:6)	LÄK

2.8 Regler för hantering

Sättet att hantera en produkt är avgörande för om och hur arbetstagaren exponeras för de kemiska ämnen som ingår i produkten eller hur stora utsläppen blir. SEVESO-lagstiftningen styr användning, hantering och förvaring av kemikalier. Förvaring och lagring behandlas separat, se avsnitt 2.10.

Utge föreskrifter för hur farliga ämnen ska hanteras, t ex AFS 2000:4, Kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2001:10, Förebyggande av allvarliga kemikalieolyckor och AFS 1997:7, Gaser.	AV
Utge allmänna regler om personlig skyddsutrustning t ex AFS 2001:3, Användning av personlig skyddsutrustning och AFS 1996:7, Utförande av personlig skyddsutrustning.	AV
Utge föreskrifter om kunskapskrav avseende hantering och in- och utförelse av kemikalier.	KEMI
Utge föreskrifter för import samt tillverkning, överlåtelse och annan hantering av kemiska produkter och biotekniska organismer.	KEMI
Utge föreskrifter om godkännande och särskilda villkor för hantering av bekämpningsmedel.	KEMI
Utfärda föreskrifter om spridning av bekämpningsmedel.	NV
Utge föreskrifter om hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.	SRV
Förebygga bränder och skador till följd av bränder (7 § RåL).	Kommun RN
Föreskriva om hur ofta brandsyn ska förrättas (18 § RåF).	SRV/kommun

2.9 Regler för märkning

Märkning av produkten (förpackningen) är en bra garanti för att upplysningar om riskerna följer med produkten genom alla hanteringsled, (angående transport av farligt gods, se avsnitt 3).

Föreskriva om märkning av bl a hälsofarliga kemiska produkter vid yrkesmässig användning och lagerhållning i anslutning till användning t ex AFS 2000:4, Kemiska arbetsmiljörisker och AFS 1998:6, Bekämpningsmedel.	AV
Föreskriva om klassificering och märkning av kemiska produkter.	KEMI
Föreskriva om märkning av brandfarliga och explosiva varor.	SRV

2.10 Regler för förvaring och lagring

Det är ofta lämpligt att farliga ämnen förvaras i för ändamålet avsedda förrådsutrymmen, som hindrar att olycka sker med det farliga ämnet och som anordnats så att eventuella utflöden inte sprids på ett farligt sätt. Det är också viktigt att beakta behovet av åtskild förvaring av farliga ämnen i vissa fall. Verksamheter där vissa farliga ämnen lagras ska upprätta säkerhetsrapport enligt SEVESO-lagstiftningen.

Föreskriva om hur farliga ämnen ska förvaras, t ex AFS 2000:4, Kemiska hälsorisker.	AV
Utge föreskrifter om förpackningar och om förvaring av hälso- och miljöfarliga produkter.	KEMI
Ge vägledning om hur miljöfarliga ämnen ska förvaras eller lagras.	NV
Föreskriva hur brandfarliga och explosiva varor förvaras eller lagras.	SRV
Föreskriva om innehåll i säkerhetsrapporten.	SRV

3 REGLER FÖR TRANSPORT AV FARLIGT GODS

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods om de inte hanteras rätt under en transport. Alla transporter av farligt gods som sker med något transportmedel på land, sjö eller i luften ska följa de regler som finns om transporter av farligt gods. Bestämmelserna gäller också oftast vid kortare mellanlagring i ett magasin, på en terminal eller liknande. Utgångspunkten för all reglering av farligt gods är FN-rekommendationerna. FN-rekommendationerna ska utgöra grunden för utveckling av transportbestämmelser för alla transportslag och vid utfärdandet av nya. Här ges inriktningen för klassificering, kriterier, testmetoder, krav på förpackningar etc. Rekommendationerna utarbetas av en expertkommitté inom FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) och genomgår ständig utveckling och revidering. Sverige är en av 21 valda medlemsstater med rösträtt i denna kommitté. Den som klassificerar, förpackar eller låter transportera farligt gods, behöver i första hand använda sig av följande regelverk:

- ADR/ADR-S för internationella/nationella vägtransporter
- RID/RID-S för internationella/nationella järnvägstransporter
- IMDG-koden för sjötransporter
- ICAO-TI (IATA-DGR) för lufttransporter

Behöriga myndigheter är t ex de som har till uppgift att besiktiga tankar eller prova och typgodkänna ett visst emballage för ett visst ändamål eller ge tillstånd för vissa typer av transporter. De behöriga myndigheterna har till skillnad från tillsynsmyndigheterna inte någon uppsökande verksamhet, utan endast uppdragsverksamhet.

Samordningsansvar för reglerna om land-, sjö- och lufttransporter.	SRV
Transportmyndighet för: land sjö luft	SRV SjöV LFV

För att förebygga de risker som är förenade med transport av farligt gods beslutade EU 1996 att varje verksamhet som utför transporter av farligt gods på väg och järnväg samt verksamhet som lastar och lossar sådana transporter ska utse säkerhetsrådgivare. I Sverige ska alla som i sin verksamhet utför transporter av farligt gods eller som avsänder farligt gods senast den 1 januari 2000 ha en eller flera säkerhetsrådgivare som har till uppgift att, under verksamhetsledningens ansvar, vidta erforderliga åtgärder så att olyckor i samband med farligt gods förebyggs.

3.1 Landtransport

Regelverken för landtransport revideras vartannat år. Vid dessa tillfällen avsätts stora personella resurser för förberedelser, redaktionellt arbete, uppföljning och internationella kontakter. Eftersom regelverken påverkar och berör flera sektorer av samhället, eftersträvas ömsesidigt utbyte av kunskap och information med berörda intressenter. I synnerhet gäller detta vid det förberedande arbetet, då svenska förslag ska läggas fram eller svenska ställningstaganden fastläggas.

Tillstånd	
Utge lokala trafikföreskrifter som avser transport av farligt gods enligt 1 § 3 st 10 kap trafikförordningen (1998:1276). Remissinstans	LST SRV
Ge tillstånd för vissa explosivvarutransporter . Kan även föreskriva villkor vid denna tillståndsprövning, t ex när det gäller skyddsutrustning, särskild färdväg, största mängd och förpackningstyp.	SRV
Behandla frågor som rör transport av radioaktiva ämnen som inte utgörs av klyvbara ämnen eller som utgörs av klyvbara ämnen för vilka undantag från vissa speciella förpackningskrav gäller.	SSI
Behandla frågor som rör transport av radioaktiva ämnen som utgör klyvbara ämnen och för vilka speciella förpackningskrav gäller.	SKI
Ge tillstånd för import eller export av klyvbart material.	Regeringen
Ge tillstånd för lastning och lossning av ämnen och föremål av klass 1 samt vissa ämnen av klasserna 6.1 och 9 på allmän plats inom tätbebyggt område.	Polismyndighet
Mottaga underrättelse om lastning och lossning av ämnen och föremål av klass 1 samt vissa ämnen av klasserna 6.1 och 9 på allmän utanför tätbebyggt område.	Polismyndighet
Ge tillstånd vad gäller yrkesmässig transport av avfall.	LST
Meddela föreskrifter om transportvägar av farligt gods.	LST
Hantering	
Boverket har uppsiktsansvar över plan- och byggväsendet och ska verka för att risker med transport av farligt gods beaktas i planeringsarbetet (enligt PBL).	BoV
Behörig myndighet för vägtransport (ADR-S) enligt 19 § FFG.	Polismyndigheten, SRV, SSI, SKI

Behörig myndighet för järnvägstransport (RID-S) enligt 21 § FFG.	SRV, SSI, SKI
Handlägga ärenden enligt LFG och enligt lagens 9 § utfärda föreskrifter om transportmedel och andra transportanordningar, klassificering, märkning, uppgiftsplikt, säkerhetsutrustning, lastning, lossning, förvaring och annan hantering av farligt gods samt om försiktighetsmått och åtgärder i övrigt, allt i den utsträckning som krävs från transportsäkerhetssynpunkt.	SRV

3.2 Sjötransport

För sjötransporter av farligt gods finns reglerna för förpackat farligt gods i IMDG-koden. Detta regelverk utarbetas av den Internationella Sjöfartsorganisationen IMO. IMDG-koden har i sig endast status av rekommendation, men utgör det naturliga medlet för att uppfylla reglerna beträffande förpackat gods i konventionen om säkerhet för människoliv till sjöss (SOLAS). Mer än 50 nationer tillämpar IMDG-koden, vilket tonnagemässigt representerar över 86% av världshandelsflottan.

Tillstånd	
Utfärda certifikat för fartyg samt behandla frågor som rör transport av farligt gods enligt gällande föreskrifter.	SjöV
Behandlar frågor som rör transport av radioaktiva ämnen som inte utgörs av klyvbara ämnen eller som utgörs av klyvbara ämnen för vilka undantag från vissa speciella förpackningskrav gäller.	SSI
Behandlar frågor som rör transport av radioaktiva ämnen som utgör klyvbara ämnen och för vilka speciella förpackningskrav gäller.	SKI
Hanteringsregler	
Utge föreskrifter och anvisningar för fartyg och personal vid transport av farligt gods.	SjöV
Handlägga ärenden enligt LFG och enligt lagens 9 § utfärda föreskrifter om transportmedel och andra transportanordningar, klassificering, märkning, uppgiftsplikt, säkerhetsutrustning, lastning, lossning, förvaring och annan hantering av farligt gods samt om försiktighetsmått och åtgärder i övrigt, allt i den utsträckning som krävs från transportsäkerhetssynpunkt.	SjöV

3.3 Lufttransport

För luftfartens del återfinns den rättsliga regleringen av farligt gods i de av den Internationella Civila Luftfartsorganisationen ICAO utgivna Technical Instructions (ICAO-TI). Dessa är automatiskt bindande för de stater som biträtt konventionen om internationell civil luftfart (Chicago-konventionen). Därutöver har flygbolagen inom den internationella luftfartsassociationen IATA utarbetat regler, Dangerous Goods Regulations, som är helt baserade på ICAO-TI.

Handlägga ärenden enligt LFG och enligt lagens 9 § utfärda föreskrifter om transportmedel och andra transportanordningar, klassificering, märkning, uppgiftsplikt, säkerhetsutrustning, lastning, lossning, förvaring och annan hantering av farligt gods samt om försiktighetsmått och åtgärder i övrigt, allt i den utsträckning som krävs från transportsäkerhetssynpunkt.	Lfv
---	------------

C SKADEBEGRÄNSANDE ÅTGÄRDER

Med räddningstjänst avses nedan de räddningsinsatser som staten eller kommunerna ska svara för vid överhängande fara för olyckshändelse och vid olyckshändelse för att hindra och begränsa skador på människor, miljön eller egendom. Efter räddningstjänstinsatsen följer normalt en sanerings- eller återställandefas.

Till räddningstjänst (statlig) hänförs också räddningsinsatser som görs till sjöss, dvs inom Sveriges sjöterritorium, med undantag för vattendrag, kanaler, hamnar och andra insjöar än Vänern, Vättern och Mälaren samt inom Sveriges ekonomiska zon. Där SjöV svara för efterforskning och räddning av människor som är eller kan befaras vara i sjönöd, och för sjuktransporter från fartyg (sjöräddningstjänst), medan Kustbevakningen ska svara för räddningstjänsten när olja eller andra skadliga ämnen kommit ut i vattnet (miljöräddningstjänst till sjöss).

Varje kommun ska svara för räddningstjänsten inom kommunen. Till varje räddningsinsats ska det enligt RåL finnas en räddningsledare. Räddningsledare är räddningschefen i den kommunala räddningstjänsten eller den som denne utsett och i statlig räddningstjänst (utom fjällräddningstjänst och efterforskning av försvunna personer enligt 27 a § RåL) den som den ansvariga myndigheten har utsett.

1 SAMORDNING FÖR RÄDDNINGSSINSATS

För att uppnå effektivitet i räddningsinsatsen behövs normalt en samordning. Detta kan ske i form av åtgärdskalender m m. Här behandlas också insatser för arbetstagarens agerande vid olyckshändelse.

Föreskriva angående räddningsstyrkans och andra arbetstagares personliga skydd.	AV
Föreskriva om utrymningsplaner och anläggningars interna åtgärdsplaner, t ex AFS 2000:42, Arbetsplatsens utformning, AFS 2000:4, Kemiska arbetsmiljörisker, AFS 1997:7, Gaser och AFS 2001:10, Förebyggande av allvarliga kemikalieolyckor.	AV
Föreskriva om organisation av och tillgång till första hjälpen inom anläggning.	AV
Utge regler för räddningstjänstinsatser vid olycka med olja eller andra skadliga ämnen till sjöss.	KBV
Insatsplanera för miljöräddningsinsatser till sjöss.	KBV
Insatsplanera för räddningsinsatser på land och det svenska sjöterritorium som inte tillhör statlig räddningstjänst (människa, miljö och egendom).	Kommun

Upprätta medicinska katastrofplaner.	Landstingen
Bestämma vem som ska leda räddningsinsats som berör mer än en kommun, om inte räddningsledarna själva bestämt det och kan också ta över ansvaret för hela räddningstjänsten inom en eller flera kommuner vid omfattande räddningsinsatser.	LST
Medge att den som äger eller innehar anläggning som avses i 43 § RåL får använda varningsanordningar som anges i 1 § 7 kap lagen om civilt försvar (1994:1720).	LST
Insatsplanera för sjöräddningsinsatser. Medverka. Samverka enligt RåL och 2 och 3 §§ Polislagen.	SjöV KBV Polismyndighet
Biträda landstingen med att upprätta medicinska katastrofplaner.	SoS
Ge råd m m gällande sjukvårdspersonal angående medicinskt omhändertagande.	SoS
Föreskriva angående samordning av räddningstjänst enligt 61 § RåF.	SRV
Utge regler för kommunala räddningstjänsten.	SRV
Föreskriva om den information som s k § 43 (RåL) anläggningar och SEVESO-anläggningar, ska lämna till kommuner beträffande risker med hanteringen av kemikalier och om åtgärderna vid och efter en olycka (69 § RåF).	SRV
Föreskriva om vad den säkerhetsrapport ska innehålla, som SEVESO-anläggningar ska upprätta.	SRV
Medverka i planläggningen av räddningstjänsten och vid övningar i räddningstjänsten om den har lämpliga resurser för att delta i räddningsinsatser enligt 60 § RåF.	Statlig myndighet

2 OLIKA RÄDDNINGSSINSATSER

Svara för räddningstjänstinsatser inom kommunen.	Kommun räddningskår
Svara för miljöräddningstjänst till sjöss.	KBV
Avlysning av vattenområde inom svenskt territorialvatten.	LST beslutar KBV/Sjöpolis verkställer
Avlysning av vattenområde utanför svenskt territorialvatten.	Endast navigationsvarning möjlig. Utfärdas av SjöV
Svara för sjöräddningstjänst. Medverkar.	SjöV KBV
Svara för åtgärder vid fynd av krigsammunition (senapsgas m m).	KBV
Svara för åtgärder vid militära sjöfynd.	Försvarsmakten
Avspärning, trafikreglering, utrymning, eftersökning eller genomsökning och bevakning på land vid andra myndigheters insatser på land och till sjöss.	Polismyndigheterna
Svara för medicinskt omhändertagande.	Landstinget
Svara för rådgivning vid inträffade miljöolyckor/miljökriser, (särskild miljökrisorganisation finns upprättad vid myndigheten.).	NV, SoS
Svara för rådgivning och undersökning under akutfara vid utsläpp av olja och andra skadliga ämnen till sjöss.	NV genom IVL
Ge rådgivning om kemikaliers akuttoxiska egenskaper och behandlingsåtgärder vid akuta förgiftningar på människor och i viss mån på djur.	GIC
Ge rådgivning och bevaka undersökning ur yttre miljösynpunkt under insatsskedet.	LST

Motta information från sk § 43 anläggningar och anläggningar som omfattas av SEVESO-lagstiftningen, vid en olycka eller tillbud som skulle kunna orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön. Informera regering om sådana olyckor.	SRV/LST/kommun Polismyndigheterna SRV
---	--

3 ÅTERSTÄLLANDE

Under denna rubrik behandlas rehabilitering av människor (insatspersonal och andra skadade), sanering av och uppföljning i miljö och egendom samt destruktion av farliga ämnen.

Svara för arbetsmiljöfrågor i samband med återställande.	AV
Vårda skadade människor efter kemikalieolycka.	Landsting
Sanera skadade (om så behövs) vid sjukhus.	Landsting
Ska, när en räddningsinsats är avslutad, om det är möjligt, underrätta ägaren eller innehavaren av den egendom som räddningsåtgärderna har avsett om behovet av bevakning, restvärdeskydd, sanering och återställning, 53 § RåL.	Räddningsledare
Underrätta den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet eller länsstyrelsen när en räddningsinsats är avslutad, då miljön blivit skadad, 66 § RåF.	Räddningsledare
Svara för rådgivning om uppföljning av utsläpp av olja till sjöss.	NV genom IVL
Svara för yttre miljöfrågor i samband med återställande och sanering.	LST/kommun MH
Utbetala ersättning till kommun för räddningstjänst och sanering med anledning av utsläpp i vatten av olja eller andra skadliga ämnen, som avses i 36 § RåL, om utsläppet inträffat utanför Sveriges sjöterritorium eller område där KBV har ansvaret för räddningstjänsten eller område där KBV har ansvaret för räddningstjänsten eller inom Göta Älv, Trollhätte kanal eller Södertälje kanal.	SRV
Utbetala ersättning för räddningsinsats i kommunal räddningstjänst som har medfört betydande kostnader.	SRV

D KONTROLL OCH TILLSYN M M

Under den här rubriken behandlas kontroll- och tillsynsansvar inom kemikalieområdet. Sammanställningen följer indelningen i tidigare avsnitt.

1 PLANERING

Översiktsplaner	
Central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö, hushållning med mark- och vattenområden, fysisk planering och byggande och boende.	BoV
Utföra tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i länet och ska samverka med kommunerna i deras planläggning (enligt 8 § 1 kap PBL).	LST
Bevaka statens intressen vad gäller, riksintressen, MKN samt hälsa och säkerhet och ingripa vid behov.	LST
Tillhandahålla planeringsunderlag enligt PBL och 6 kap 12 § MB.	LST
Sektorsplaner och program	
Verka för samordning av myndigheternas planeringsunderlag för tillämpning av PBL och 3-5 kap och 6 kap 11-13 §§ MB.	BoV
Hålla uppsikt, inom sitt verksamhetsområde, över hushållning med mark och vatten.	Sektorssmyndighet
Räddningstjänstplaner	
Granska kommunala räddningstjänstplaner.	SRV, LST
Besluta om ändring av kommunal räddningstjänstplan efter framställning från Räddningsverket.	Regeringen (försvarsdep)
Övriga planer	
<u>Interna åtgärdsplaner</u> Tillse att planer upprättas samt dess innehåll.	AV, LST

2 REGLERINGAR SOM BERÖR OLYCKSRISKER MED KEMIKALIEHANTERING

Områdesbestämmelse, detaljplan, bygglov	
Följa plansituationen i landet, vid behov föreslå förändringar i PBL.	BoV
Ska pröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det kan befaras att beslutet innebär att <ol style="list-style-type: none"> 1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap MB inte tillgodoses, 2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, 3. en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap 5 MB inte iakttas eller 4. en bebyggelse annars blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till behovet av skydd mot olyckshändelser. 	LST
Miljöbalken	
Allmän uppsikt över hushållning med mark- och vattenområden som omfattas av 4 kap MB.	BoV/LST
Ha tillsyn i länet över hushållningen med mark- och vattenresurser och efterlevnad av vad som föreskrivs i eller beslutas med stöd av MB.	LST
Är operativ tillsynsmyndigheter enligt 9 kap MB för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	LST/kommun MH
Farligt avfall	
Operativ tillsyn enligt 15 kap MB.	LST/kommun MH
Operativ tillsyn över frågor om farligt avfall och gränsöverskridande transport av avfall när det gäller skydd av yttre miljö.	LST/kommun MH
Regler för teknisk utrustning	
Tillsyn enligt arbetsmiljölagen (1977:1160).	AV

Allmänna regler för hantering	
Utöva den operativa tillsynen över tillverkare och andra primärleverantörer som släpper ut kemiska produkter, varor och biotekniska organismer på marknaden (gäller ej hygieniska och kosmetiska produkter).	KEMI
Tillsynsvägledning för operativ tillsyn för kemiska produkter och biotekniska organismer.	KEMI
Utöva tillsynen över tillverkare och andra primärleverantörer av kosmetiska och hygieniska produkter.	Läk
Tillsynsmyndighet enligt AML på arbetsmiljöområdet.	AV
Tillsynsmyndighet för innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer.	AV
Tillsyn över sådana tillstånd att använda bekämpningsmedel, som krävs enligt förordningarna om bekämpningsmedel och biocidprodukter, i de fall då tillståndsfrågan ska prövas av Arbetsmiljöverket.	AV
Tillsynsmyndighet för innesluten användning av övriga genetiskt modifierade organismer.	SJV
Operativ tillsynsmyndighet för frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter, varor och biotekniska organismer i miljöfarlig verksamhet enligt bilagan till förordningen om tillsyn av miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:900).	LST/ kommun MH
Operativ tillsyn över hanteringen av bekämpningsmedel (yttre miljö).	LST/kommun MH
Tillsyn över samtliga verksamheter och åtgärder inom Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materialverk och Försvarets radioanstalt med vissa undantag, t ex vid tillverkning samt in- och utförsel av kemiska produkter och biotekniska organismer, där Kemi har tillsyn.	Generalläkaren
Tillsyn gällande bestämmelserna för brandfarliga varor.	SRV/kommun RH
Tillsyn gällande explosiva varor.	SRV/polismyndighet

Tillsyn över hanteringen av bekämpningsmedel (inre miljö).	SoS/kommun MH
Tillsyn över hanteringen av bekämpningsmedel ombord på fartyg.	SjöV
Tillse att anläggningsägare i skäligen omfattning vidtar åtgärder för att hålla utrustning för släckning av brand och i övrigt vidta åtgärder för att förebygga brand och för att hindra och begränsa skador till följd av brand enligt 41 § RåL.	SRV/LST/kommun RN
Tillse att anläggningsägare i skäligen omfattning håller eller bekostar beredskap och i övrigt vidtager åtgärder för att hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller i miljön vid olyckshändelser (43 § RåL och SEVESO-lagen).	SRV/LST/kommun RN
Kontroll av brandskyddet vid vissa byggnader eller anläggningar - brandsyn.	Kommun RN
Regler för märkning	
Tillsyn enligt MB och förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer och förordningen (1998:947) om bekämpningsmedel.	Se "allmänna regler för hantering" ovan
Tillsyn gällande brandfarliga varor.	SRV/kommun RN
Tillsyn gällande explosiva varor.	SRV/Polismyndighet
Regler för förvaring och lagring	
Tillsyn enligt MB och förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer och förordningen (1998:947) om bekämpningsmedel.	Se "allmänna regler för hantering" ovan
Tillsyn gällande brandfarliga varor.	SRV/kommun RN
Tillsyn gällande explosiva varor.	SRV/Polismyndighet

3 REGLER FÖR TRANSPORT AV FARLIGT GODS

Allmänt	
Samordning av tillsynsmyndigheternas verksamhet i fråga om landtransport av farligt gods.	SRV
Verka för att risker med transport av farligt gods beaktas i den fysiska planeringen.	BoV
Landtransport	
Tillsyn över landtransporter (utom järnvägstransporter) av farligt gods.	Polismyndigheterna
Tillsyn över järnvägstransporter av farligt gods.	Banverket
Tillsyn över landtransporter av farligt gods enligt klasserna 1-6 samt 8 och 9, så vitt gäller transporter av varor enligt klasserna 6, 8 och 9 dock endast om de transporteras i tankfordon.	SRV
Tillsyn av vägtransporter till och från utlandet i omedelbar närhet av gränspassage samt fordon och andra lastenheter som inkommer med fartyg.	Tullverket
Tillsyn över arbetsmiljö i samband med transporten.	AV
Sjötransport	
Tillsyn över sjötransporter av farligt gods och havsförorenande ämnen.	SjöV
Kontroll av fartyg vid nybyggnad, ombyggnad och certifiering.	SjöV
Biträda SjöV och Tullen vid tillsyn av lagen om säkerhet på fartyg och LFG.	KBV
Lufttransport	
Tillsyn över lufttransporter med farligt gods.	Lfv

4 SAMORDNING FÖR RÄDDNINGSSINSATSER

Tillsyn av kommunal räddningstjänstorganisation.	SRV/LST
Tillsyn av förebyggande åtgärder vid 43 § RåL anläggningar och verksamheter omfattas av SEVESO-lagstiftningen.	SRV/LST/kommun RN
Tillsyn av räddningstjänstorganisation till sjöss angående miljöräddningstjänst.	KBV
Tillsyn av räddningstjänstorganisation till sjöss angående sjö- räddningstjänst.	SjöV
Tillsyn över samordning av statlig räddningstjänst.	SRV
Tillsyn över arbetsmiljöfrågor som rör såväl räddningsstyrkan som andra arbetstagare.	AV

5 UNDERSÖKNING AV OLYCKOR

Utföra förundersökning av olyckor oljeutsläpp	Polismyndighet KBV
Underrätta tillsynsmyndighet vid tillbud eller olycka.	Polismyndighet, Statens haverikommission
Underrätta polismyndighet och Statens haverikommission om tillbud eller olycka.	Tillsynsmyndighet
Undersöka olyckor och olyckstillbud.	Statens haverikommission
Utreda olycksfall inom hälso- och sjukvården.	SoS
Undersöka händelser som inte undersöks av Statens haverikommission enligt 2 § 1990:712 när det gäller: <ul style="list-style-type: none"> • händelser för annan luftfart än militär • händelser för annan sjöfart än militär • händelser som berör trafik med järnväg tunnelbana eller spårväg 	Lfv SjöV BV

Händelser som inte berör luftfart, sjöfart eller spårtrafiken samt militära händelser.	Statens haverikommission
Samarbeta med berörda säkerhetsmyndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.	Statens haverikommission

E FÖRKORTNINGAR

I texten används följande förkortningar

A

ADR - Europeisk överenskommelse om internationell transport av farligt gods på väg (Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route)

ADR-S - Svenska bestämmelser om transport av farligt gods på väg

AFS - Arbetskyddsstyrelsens författningssamling

AMF - Arbetsmiljöförordningen (SFS 1977:1166)

AML - Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)

AV - Arbetsmiljöverket

B

B-händelse - Se NBC

BN - Den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet

BoV - Boverket

BV- Banverket

C

C-händelse - Se NBC

COLREG - Konventionen om internationella regler till förhindrande av kollisioner till sjöss (International Regulations for Preventing Collisions at Sea)

E

ERC - Emergency Response Centre

F

FFG - Förordningen om transport av farligt gods (SFS 1982:923)

FV - Fiskeriverket

G

GIC - Giftinformationscentralen

I

IATA-DGR- En internationell lufttransportsammanslutning - för farligt gods (International Air Transport Association-Dangerous Goods Regulations)

ICAO-TI- FN-organ för civila internationella luftsäkerhetsfrågor (International Civil Aviation Organisation - Technical Instruction)

IMDG - Internationella koden för farligt gods till sjöss (International Maritime Dangerous Goods Code)

IVL - Institutet för vatten- och luftvårdsforskning

K

- KAMEDO- Katastrofmedicinska organisationen
- KBV - Kustbevakningen
- KEMI - Kemikalieinspektionen
- KIFS - Kemikalieinspektionens författningssamling

L

- LFG - Lagen om transport av farligt gods (SFS 1982:821)
- Lfv - Luftfartsverket
- LL-66 - 1966 års internationella lastlinjekonvention (International Convention on Load Lines (LL 1966))
- LST - Länsstyrelsen
- Läk - Läkemedelsverket

M

- MARPOL - Internationell konvention om förhindrande av förorening från fartyg (Maritime Pollution)
- MB - Miljöbalken (SFS 1998:808)
- MD - Miljödomstol
- MH - Den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet
- MKB - Miljökonsekvensbeskrivning
- MKN - Miljökvalitetsnorm

N

- NBC - Nuclear Biological Chemical, dvs händelser med kärnvapen, biologiska eller kemiska stridsmedel
- NFS - Naturvårdsverkets författningssamling (fr o m år 2000)
- N-händelse -Se NBC
- NV - Naturvårdsverket

O

- OECD - Organisation för ekonomiskt samarbete och utveckling mellan industrialiserade stater. (Organisation for Economic Co-operation and Development)

P

- PBL - Plan- och Bygglagen (SFS 1987:10)

R

- RIB - Räddningsverkets informationsbank
- RID - Reglement om internationell transport av farligt gods på järnväg (Réglement concernant le transport International ferroviaire des marchandises Dangereuses.)
- RID-S- Svenska bestämmelser för transport av farligt gods på järnväg
- RN - Den eller de kommunala nämnder som svarar för räddningstjänsten
- RPS - Rikspolisstyrelsen
- RäF - Räddningstjänstförordningen (SFS 1986:1107)
- RäL - Räddningstjänstlagen (SFS 1986:1102)

S

- SCB - Statistiska centralbyrån
- SEVESO - lag (1999:381) och förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- SGU - Statens geologiska undersökningar
- SJV - Statens jordbruksverk
- SJÖFS - Sjöfartsverkets föreskrifter
- SjöV - Sjöfartsverket
- SKI - Statens kärnkraftinspektion
- SNFS - Naturvårdsverkets författningssamling (före år 2000)
- SOLAS - Internationell konvention om säkerhet för människoliv till sjöss
- SoS - Socialstyrelsen
- SRV - Statens räddningsverk (Räddningsverket)
- SSI - Statens strålskyddsinstitut
- STCW - Konvention som reglerar sjöfolks utbildning och certifiering (Standards of Training, Certification and Watchkeeping).
- SÄIFS - Statens räddningsverks, Avdelningen för brandfarliga och explosiva varor (BEx) (tidigare Sprängämnesinspektionen) föreskrifter

SAMKEM

Räddningsverket, 651 80 Karlstad

Telefon 054-13 50 00, telefax 054-13 56 00. www.srv.se

Dnr 212-1020-2003